

8-3 melléklet

Vízgyűjtő-gazdálkodási terv megvalósítását szolgáló kiegészítő intézkedésekre vonatkozó javaslatok összefoglalása

TARTALOMJEGYZÉK

1	PROGRAMOK FELÜLVIZSGÁLATA, KIDOLGOZÁSA	3
1.1	Országos Belterületi Csapadékvíz-kezelési Program kidolgozása	3
1.2	Egyedi Szennyvízkezelés Nemzeti Megvalósítási Programjának felülvizsgálata	4
1.3	Települési Szennyvíziszap-elhelyezési Program kidolgozása	4
2	SZABÁLYOK MÓDOSÍTÁSA	6
2.1	Engedélyezés szabályozásának módosítása	6
2.2	A határértékeken alapuló szabályozás továbbfejlesztése	8
2.2.1	Felszíni vizek környezetminőségi (vízszennyezettségi) határértékeire vonatkozó szabályozás továbbfejlesztése	8
2.2.2	Új, a felszíni vizek környezetminőségi határértékeit szabályozó rendelet szakmai koncepciója	10
2.3	A helyes környezeti gyakorlatok szabályozásának továbbfejlesztése.....	11
2.3.1	Az ökológiai szempontú műszaki követelmények szabályozása.....	11
2.3.2	A „jó belterületi gyakorlat” szabályozása.....	14
2.3.3	Vízvédelmi zónarendszer kialakítása, kötelező és önkéntes szabályok.....	15
2.3.4	A „helyes halgazdálkodási és horgászati gyakorlat” kialakítása	19
2.3.5	Fenntartható vízhasználatok.....	19
2.3.6	Szennyvíz Programban szereplő 5000 LE alatti települések esetében a szennyvízkezelés jó gyakorlatának meghatározása	20
2.3.7	Víztakarékos, térségi vagy regionális ivóvíz-szolgáltató hálózatok létrehozásának elősegítése	21
2.3.8	Vízbázisvédelmi védőterületi előírások felülvizsgálata.....	21
2.3.9	Felszín alatti víztől függő élőhelyekre vonatkozó kezelési tervek készítése	22
3	FINANSZÍROZÁS	23
3.1	Kompenzáció, kisajátítás.....	23
3.1.1	Vízbázisvédelmi követelményekből adódó hátrányok ellentételezése	23
3.1.2	A vízvédelmi zónarendszer területein bevezetendő kötelező előírások ellentételezése, szükség esetén kisajátítás	24
3.2	Pénzügyi ösztönző elemek	25
3.2.1	Támogatások összehangolása	25
3.2.2	Költségvetési források biztosítása.....	30
3.2.3	További támogatandó területek.....	30
4	ÁTFOGÓ INTÉZKEDÉSEK A VÍZI KÖRNYEZETI PROBLÉMÁK MEGOLDÁSÁRA	32
4.1	Vizsgálatok.....	32

Kiegészítő intézkedésekre vonatkozó javaslatok összefoglalása

4.1.1	A stratégiai környezeti vizsgálati eljárásban a VGT szempontok érvényesítésének biztosítása.....	32
4.1.2	A környezeti hatásvizsgálati eljárásban a VGT szempontok érvényesítésének biztosítása.....	32
4.1.3	Környezeti felülvizsgálat kezdeményezése	32
4.2	Engedélyezés	33
4.2.1	A vízjogi engedélyezési eljárás módosítása, az engedélyek felülvizsgálata.....	33
4.2.2	Hatósági munka fejlesztése	33
4.2.3	Ellenőrzés, szankcionálás szigorítása	33
4.3	A szükséges információk rendelkezésre állásának biztosítása.....	34
4.3.1	A kapcsolódó vízügyi információs rendszerek fejlesztése	34
4.3.2	Monitoring rendszer fejlesztése és a működtetés finanszírozása.....	34
4.4	Költségmegtérülés elvének érvényesítése átfogó gazdaságszabályozási eszközök segítségével	34
4.4.1	A vízszolgáltatások és a vízhasználatok költségmegtérülés érvényesítése:.....	36
4.4.2	A Vízkészletjárulék rendszer továbbfejlesztése.....	37
4.4.3	A vízvédelmi zónák kialakításához szükséges területhasználati alkalmazkodást segítő kvóta rendszer	38
4.5	Képességfejlesztés.....	40
4.5.1	K+F, innováció	40
4.5.2	Oktatás, képzés: hidrológus szakképzés fejlesztése.....	40
4.5.3	Szaktanácsadás fejlesztése	40
4.5.4	A víztakarékos eljárások alkalmazásának pénzügyi ösztönzése.....	40
4.5.5	Demonstrációs projektek.....	40
4.5.6	Tájékoztatás, nyilvánosság.....	40
4.5.7	Tanúsítványok, címkézés	41
4.5.8	Nemzetközi együttműködés.....	41

1. MELLÉKLET: VKI INTÉZKEDÉSEKHEZ KAPCSOLÓDÓ EU TÁMOGATÁSOK (2007-2013)42

2. MELLÉKLET: RÉSZLETES SZABÁLYOZÁSI KONCEPCIÓ A FELSZÍNI VIZEK VÍZSZENNYEZETTSÉGI HATÁRÉRTÉKEIN ALAPULÓ SZABÁLYOZÁS TOVÁBBFEJLESZTÉSÉRE.....50

3. MELLÉKLET: AZ SKV ÉS KHV SZÖVEGSZERŰ MÓDOSÍTÁSI JAVASLATAI.....57

1 Programok felülvizsgálata, kidolgozása

1.1 Országos Belterületi Csapadékvíz-kezelési Program kidolgozása

A városi felszíni lefolyási terület a mindennapi városi tevékenység, építkezések, közlekedés, személtelés stb. következtében szennyezett. Ennek mértéke a megelőző csapadék, illetve az utcák gépi, vagy kézi takarítása óta eltelt idő függvénye, túl azon, hogy a szennyezőanyag források milyen intenzitásúak. Ezért a csapadékvíz a lefolyás első hullámában a felszínről felszedett anyagoktól terhelt szennyezett lehet, különösen hosszabb száraz időszakot követően. Ehhez járul még a csatornában korábban leülepedett anyagok felkeverődése, továbbá a csapadék által átöblített atmoszféra nedves kiülepedéséből származó szennyezés. Az összhatás a lefolyás első időszakában azt eredményezi, hogy a tisztának hitt csapadékvíz a háztartási szennyvíz mértékét meghaladóan szennyezett. Ennek terhelése stressz-szerűen érheti a csak kisebb hígítást biztosítani képes befogadót, ezért a csapadékvíz kezelése minőségi szempontból szükséges. A hasznosítható vízkészletek csökkenése világszerte tapasztalható tendencia. A feltételezett éghajlatváltozás várható kedvezőtlen hatása az időjárási szélsőségek gyakoribb előfordulását eredményezheti, mely ugyancsak negatív hatással lesz a készletek elérhetőségére. Ezen túlmenően az ivóvíz ára számos tényező miatt emelkedik, illetve ezzel egy időben a háztartási komfort javulása vízigény növekedését idézi elő. Mindezen tényezők előtérbe hozták a csapadékvíz helyben történő hasznosítását, amely komoly tartalékokat jelent. A csapadékvíz fenntartható módon történő elhelyezéséhez ma már rendelkezésre állnak az ún. legjobb gyakorlat módszerei, melyek alkalmazásával az urbanizációt megelőző időszakhoz közelítő állapotok érhetők el.

Azokon a településeken, ahol nem épült ki külön csapadékelvezető rendszer, sok esetben gondot jelent, hogy a szennyvízgyűjtő hálózatba jelentős mennyiségű esővíz kerül. Ez a tisztító-telepek számára fokozott terhelést jelent. Zivatarok idején a csapadékvízzel kevert szennyvíz tisztítatlanul ömlik a befogadóba és ott pontszerű szennyezéseket okozhat. Fokozza a problémát a csapadékvíz illegálisan történő szennyvízcsatornába vezetése. A legveszélyeztetettebb területek ilyen szempontból a nagy lefolyású hegyvidéki települések (különösen karsztos területeken).

A jelenlegi jogi szabályozás szerint a belterületi vízrendezési feladat az önkormányzatok felelősségi körébe tartozik. Nem kötelező feladat, így nem teremt elegendő ösztönzést az önkormányzatoknak arra, hogy a vízrendezési feladataikat a kellő súllyal végezzék, főként akkor, ha a feladat ellátásához szükséges forrás nem áll rendelkezésükre. (Jelenleg a *ROP-ok Belterületi csapadék- és belvíz elvezetés* c. intézkedése biztosít forrásokat a feladat végrehajtására, a teljes becsült keretösszeg: mintegy 30 Mrd Ft-ra tehető.)

Összességében a VKI célja a csapadékvíz szabályozatlan lefolyásából származó szennyezés csökkentése, a felszíni és felszín alatti vizek védelme, olyan kiegészítő intézkedések szükségesek, amelyek biztosítják a VKI követelményeknek megfelelő csapadékvíz elvezetést (szűrőmezők, hordalékfogók, párolgató medencék stb.)

A fentiek alapján egy, a források és a prioritások alapján ütemezett megvalósítást biztosító Program kidolgozása szükséges, amely kiterjed:

- prioritások (VKI, kárelhárítás, kapcsolódás meglévő rendszerekhez stb.) meghatározására,
- a prioritások alapján a prioritást élvező területek meghatározására (kijelölés),
- az ökológiai szempontú műszaki követelmények kidolgozására,
- azok integrálására a településfejlesztési, településrendezési programokba, fejlesztésekbe,
- a rendelkezésre álló források feltérképezésére, koordinációjára stb.

1.2 Egyedi Szennyvízkezelés Nemzeti Megvalósítási Programjának felülvizsgálata

Egyedi Szennyvízkezelés Nemzeti Megvalósítási Programjának felülvizsgálata és átütemezése szükséges 2027-ig. A megoldások között a felszíni és a felszín alatti vizek terhelhetőségének együttes vizsgálata és gazdasági kritériumok alapján kell dönten. Ennek szempontjai:

- A gazdasági számítások szerint *a zárt tárolók használata a legdrágább megoldás*, a magas szállítási költség miatt (ugyan minden ilyen elemzés a helyi viszonyoktól függ). Fokozatos felváltása csatornákkal, újszerű szennyvízelvezetéssel vagy szakszerű egyedi szennyvízelhelyezéssel jelentősen csökkentené a költségeket és az összegyűlt szennyvíz illegális bevezetését valamilyen felszíni hálózatba.
- *A szakszerű egyedi szennyvízelhelyezés* a csatornázással közegészségügyi és környezetvédelmi szempontból is közel egyenértékű megoldást jelent, viszont a költségei jóval alacsonyabbak. Főként a működés, fenntartás terén mutatható ki számottevő gazdasági előny, illetve nem nőne a felszíni vizek terhelése. A szakszerű egyedi elhelyezés nem számít közvetlen szennyezőanyag bevezetésnek, illetve a 123/1997-es, a vízbázisok védelméről szóló kormányrendelet engedélyezi a szikkasztást a hidrogeológiai védőterületen, ha az nem jelent veszélyt a vízbázis minőségére.
- Amennyiben műszaki akadálya nincs, *a 2000 LE-nél kisebb településméretnél - a nyílt karsztos területek kivételével - általában a szakszerű egyedi szennyvízelhelyezés javasolható* hosszútávú megoldásként, amennyiben a műszaki-gazdasági vizsgálatok ezt alátámasztják. A műszaki megvalósíthatóság kísérleti jellegű vizsgálatokat igényelhet, amely számba veszi a kötött talajú vagy magas vízállású területeken alkalmazható megoldásokat is. Csak ezután, a helyi sajátosságok figyelembevételével lehet megalapozottan dönten a még csatornázatlan kis és közepes településekre vonatkozó fejlesztésekről.

1.3 Települési Szennyvíziszap-elhelyezési Program kidolgozása

A 2000-es évek elején a szennyvíziszap hasznosítási aránya igen alacsony volt, **2006-ra azonban a hasznosítás jelentősen megnőtt, elérte a 65%-ot, amelyből a mezőgazdasági hasznosítás részaránya 95 % volt** (forrás: Szennyvíz Program 2008. évi országjelentés).

A Szennyvíz Program előrehaladásával azonban egyre nő a keletkező szennyvíziszap mennyisége. 2006-ban mintegy 200e szá.t/év szennyvíziszap keletkezett, amely 2015-re mintegy 80 %-kal nő (kb. 390e szá.t/év).

Ezzel párhuzamosan hulladéklerakón történő ártalmatlanítás lehetősége megszűnik a műszakilag nem megfelelő lerakók esetében 2009. július 15-től, a korszerű lerakók pedig csak olyan mértékben fogadhatják ezt a hulladékot, amennyiben teljesíthetők maradnak az EU által előírt biológiailag lebomló szerves összetevők csökkentési célértékei.

Mindez azt jelenti, hogy amennyiben változatlan arányú mezőgazdasági hasznosítást feltételezünk, a mezőgazdasági területekre kijuttatandó szennyvíziszap mennyisége a 2006. évi 135e szá.t/év-ről 2015-re 255e szá. t/év-re kellene növelni.

Az ilyen mértékű mezőgazdasági hasznosításnak azonban korlátot szabhat:

- a mezőgazdasági hasznosítás szigorú szabályai¹,

¹ A szennyvizek és szennyvíziszapok mezőgazdasági elhelyezésére vonatkozóan mind talajvédelmi, mind pedig élelmiszerlánc-biztonsági szempontból szigorú szabályokat határoz meg a vonatkozó 50/2001. (IV.3.) Korm. rendelet. A megfelelő mezőgazdasági felhasználás engedélyköteles tevékenység, amelyet nem csak

- a mezőgazdaság kapacitás korlátai
- az esetlegesen szigorodó egészségügyi előírások (a szennyvíziszapban található nehézfémek stb. táplálékláncban feldúsulhatnak)
- a mezőgazdasági területen csak a termőföld tulajdonosának hozzájárulásával lehet a szennyvíziszapot, szennyvíziszap komposztot felhasználni, tehát nagymértékben függ a gazdálkodók fogadókészségétől.

A mezőgazdasági hasznosítást ugyanakkor elősegítheti az a 2008-ban végrehajtott jogszabályi változás, melynek révén a szennyvíziszap komposztok felhasználásának és kijuttatásának kedvezőbb feltételei kerültek meghatározásra, mint egyéb szennyvíz vagy szennyvíziszap esetében. Így az iszap komposztálással történő kezelésével növelhető a mezőgazdasági felhasználás mennyisége.

Az EU országainak tapasztalatai szerint azonban a mezőgazdaság kapacitás korlátai és a szigorodó egészségügyi előírások következtében (a szennyvíziszapban található nehézfémek stb. táplálékláncban feldúsulhatnak) szükséges a szennyvíziszap hasznosítás mezőgazdaságon kívüli hasznosítási arányát, így a városgazdálkodási (rekultivációs, kertészeti stb.), illetve **energetikai hasznosítási** arányát növelni.

A különböző hasznosítási (mezőgazdasági, energetikai, rekultivációs stb.) módoknak megfelelő szennyvíziszap előkezelési technológia megválasztása alapvetően attól függ, hogy a termelő, szennyvíz-kezelő számára a szennyvíz-kezelő létesítmény meghatározott környezetében milyen hasznosítási lehetőségek állnak rendelkezésre.

A megfelelő előkezelés érdekében és a hasznosítás hosszú távon is megnyugtató biztosítása érdekében célszerű lenne egy **országos szennyvíziszap kezelési stratégia (finanszírozási és eszközrendszer kidolgozása), illetve ehhez kapcsolódóan a szennyvíztisztító telepet üzemeltető önkormányzatok számára szennyvíziszap kezelési programok kidolgozására való kötelezés előírása**. Erre azért lenne szükség, mert egy adott szennyvíztisztító telep körzetében fellelhető hasznosítási (és esetleges lerakási) lehetőségeket és kapacitás hiányokat leginkább az adott körülmények figyelembe vételével lehet meghatározni, ugyanakkor növekszik a szennyvíziszap mennyisége. Így a mezőgazdasági felhasználás során sem minden mezőgazdasági területre helyezhető ki a szennyvíziszap (pl. szállítási távolságok, környezetvédelmi előírások, gazdálkodók fogadókészsége stb.), illetve szigorodnak a lerakás feltételei is, a megfelelő hulladékkezelő rendszerek kiépítése pedig jelenleg is folyamatban van. A kapacitás hiányokat a programon keresztül, annak megvalósulása során (a tényleges kezelés alapján) monitorozni szükséges, és ennek megfelelően az országos szabályozáson keresztül (fejlesztési támogatási források biztosítása, támogatási feltételek, zöld közbeszerzés stb.) elő kell segíteni a megfelelő hasznosítási lehetőségek létrejöttét.

A fent említett szabályozások bizonyos mértékben már jelenleg is működnek (de azok átfogó, összehangolt kezelésének kialakítása mindenképpen indokolt). Az új szennyvíztisztító fejlesztések támogatási feltételei (KEOP) már megkövetelik a technológiából származó iszap megfelelő kezelését is, illetve meglévő telepek esetén is támogatható tevékenység iszapkezelő, iszaphasznosító létesítmények építése vagy térségi szennyvíziszap hasznosító telepek létrehozása. A KEOP támogatja továbbá a szennyvíziszap megújuló energiaforrásokból történő hasznosítását is (más pályázati forrásból).

A szennyvíziszap hasznosítás speciális abból a szempontból (sajnos jelenleg hasonlóan más másodnyersanyagokhoz), hogy a hasznosításra kötelezett számára a másodnyersanyag „értékesítése” nem bevételt, hanem költséget eredményez. Mind az energetikai, mind a mezőgazdasági hasznosítás során a hasznosítás teljes vagy részbeni költsége a másodnyersanyag előállítóját terheli. Tehát ilyen értelemben a hasznosítás (mezőgazdasági

az illetékes talajvédelmi hatóság ellenőriz, hanem a közvetlen kifizetések feltétele is (így ennek való megfelelés során is ellenőrizhetik).

hasznosítás esetében az előkezelés, kiszállítás költsége, illetve a gazdálkodók egyéb költségeinek megtérítése) a szennyvíz-kezelőnél működési költségként jelentkezik, hasonlóan az ártalmatlanításhoz (ahol a hulladéklerakón történő elhelyezés esetében a lerakási díjat fizet).

E költségeket a szennyvíz-kezelő szükségszerűen a csatornadíjban működési költségként érvényesíti. Jelenleg a vízdíjakra egyedül a meglehetősen általános ártörvény vonatkozik.

Várhatóan ezt a hiányosságot megszünteti a kidolgozás alatt álló víziközmű törvény és a részletszabályokat megállapító végrehajtási rendelet, amely a költségmegtérülés elvének érvényre juttatásával megnyugtató módon kezeli ezen költségek megfelelő ellentételezését.

Összességében megállapítható, hogy a jelenlegi szabályozás megfelelő a szennyvíziszapok mezőgazdasági hasznosítására, azonban a jövőben mindemellett szükséges lesz:

- mezőgazdasági támogatási forrásokból a gazdálkodók ösztönzésére a szennyvíziszapok nem élelmiszer vagy takarmánytermelési célú mezőgazdasági területeken történő hasznosítására (pl. energiaültetvényeken történő felhasználás),
- a városgazdálkodási, rekultivációs beruházásoknál a zöld közbeszerzés részeként biztosítani kell a szennyvíziszapok minél nagyobb arányú felhasználását,
- energetikai fejlesztési forrásokból a hasznosítási módoknak megfelelő szennyvíziszap-előkezelési és hasznosítási technológiák támogatása a továbbiakban is (biogáz nyelés, komposztálás stb.)
- a szennyvíztisztító telepet üzemeltető önkormányzatok számára szennyvíziszap kezelési és elhelyezési program kidolgozására vonatkozó kötelezettség előírása
- országos szennyvíziszap kezelési és elhelyezési stratégia és eszközrendszer kidolgozása
- víziközmű törvény és díjrendelet megalkotása, amely megfelelő módon biztosítja a szennyvíziszap előkezelés és hasznosítás költségeinek érvényesítését a csatornadíjakban

Annak érdekében, hogy hosszabb távon tervezni lehessen a szennyvíztisztítást követően keletkező iszap hasznosításának lehetőségeit, a környezetvédelmi program részeként országos és települési szennyvíziszap kezelési program kidolgozása szükséges.

2 Szabályok módosítása

A Vízgyűjtő-gazdálkodási tervek (továbbiakban: VGT) számos olyan intézkedést tartalmazhatnak, amely alapján a vízgazdálkodási tevékenységet a vizek jó állapotának elérése érdekében módosítani lesz szükséges. A VGT intézkedések egy részére már jelenleg is rendelkezésre állnak konkrét részletszabályok (pl. Nemzeti Települési Szennyvíz-elvezetési és -tisztítási Megvalósítási Program, vízbázisvédelem, felszíni és felszín alatti vizek védelmére vonatkozó szabályok stb.), viszont másokra nem, különösen a hidromorfológiai intézkedések tekintetében.

A jogszabály-alkotási javaslatok szakmai koncepcióját a VKI azon követelményének szellemében mutatjuk be, hogy a pontszerű és diffúz források szabályozását a **kombinált módszer** alkalmazásával kell megvalósítani, ezért külön fejezet foglalkozik a határértékeken alapuló szabályozással, illetve tovább kívánja szélesíteni a „jó gyakorlatokon” alapuló szabályozások területét.

2.1 Engedélyezés szabályozásának módosítása

A Vízgyűjtő-gazdálkodási tervek (továbbiakban: VGT) számos olyan intézkedést tartalmazhatnak, amely alapján a vízgazdálkodási tevékenységet a vizek jó állapotának elérése érdekében módosítani lesz szükséges.

A VGT-kben meghatározott intézkedések megvalósításának alapvető feltétele a vízjogi engedélyek felülvizsgálhatóságára vonatkozó szabályozási feltételek megteremtése, illetve másik feltétele hogy a vízjogi engedélyezés alapjául szolgáló új feltételek jogszabályi szinten rögzítésre

kerüljenek. A vízjogi engedély módosítását lehetővé tevő, a VKI végrehajtását szolgáló új szakmai feltételekre vonatkozó szabályozási javaslatok elsősorban hidromorfológiai, de a határértékekkel szabályozott kibocsátás csökkentő intézkedésekhez is kapcsolódnak.

A vízjogi engedély alapján folytatott vízgazdálkodási tevékenység a 72/1996. (VI.2.) Kormányrendelet a vízgazdálkodási hatósági jogkör gyakorlásáról alapján csak akkor módosítható, ha az engedélyek kiadásának alapjául szolgáló jogszabályban rögzített feltételek megváltoztak:

72/1996. (VI.2.) Kormányrendelet a vízgazdálkodási hatósági jogkör gyakorlásáról

12. § A vízjogi engedélyt a felügyelőség a kiadásnál irányadó szempontok alapján hivatalból módosítja abban az esetben, ha **megváltoztak azok a feltételek és adottságok**, amelyek az engedély kiadásának alapjául szolgáltak, különösen, ha a módosítást:

- a) a közérdek érvényre juttatása érdekében **külön jogszabályban meghatározott feltételek**, közegészségügyi, környezetvédelmi, vízgazdálkodási vagy természetvédelmi szempontok teszik szükségessé;
- b) a rendelkezésre álló (felhasználható) vízkészlet mennyisége természeti vagy egyéb elháríthatatlan okból a külön jogszabály szerint meghatározott kibocsátási, igénybevételi, valamint szennyezettségi határértékekre is figyelemmel megváltozott.

Ahhoz tehát hogy a VGT-kben meghatározott intézkedések végrehajthatók legyenek, szükséges a vizek jó állapotát szolgáló, az engedélyek alapjául szolgáló feltételeket jogszabályban rögzíteni. Az intézkedések egy részére már jelenleg is rendelkezésre állnak konkrét részletszabályok **kormányrendeletek** formájában (pl. Nemzeti Települési Szennyvíz-elvezetési és -tisztítási Megvalósítási Program, vízbázisvédelem, felszíni és felszín alatti vizek védelmére vonatkozó szabályok stb.), viszont másokra nem ilyen esetek például: tározott vizek leeresztésének, üzemelési mód-váltása, duzzasztók átalakítása, keresztirányú művek elbontása, síkvidéki és dombvidéki víztározás, stb.

Az új jogszabályi feltételek rögzítésére két módon nyílt lehetőség:

- a) a meglévő jogszabályokban a jó állapot elérését szolgáló intézkedések megvalósításához szükséges feltételek rögzítése
- b) vízgyűjtő-gazdálkodási tervek jogszabályi szintű elfogadása, illetve abban a még nem szabályozott, a jó állapot elérését szolgáló intézkedések megvalósításához szükséges feltételek rögzítése.

Az 1987. évi XI. törvény a jogalkotásról úgy rendelkezik, hogy az állampolgárok jogait és kötelességeit érintő jogi szabályokat *törvény vagy rendelet* formájában kell megalkotni, az állami szervezetrendszer belső működésére irányuló jogi szabályokat pedig *határozat vagy utasítás* formájában. A kettő között az a fontos különbség, hogy a határozat és az utasítás csak az állami hierarchiában alacsonyabb szintű szerveknek tartalmazhat előírásokat, a rendelet viszont hierarchián kívül is bárkinek. Az Országgyűlés, a Kormány illetve az önkormányzatok határozatai tehát csak az általuk irányított szervek feladataira és saját működésükre vonatkozhatnak, a miniszterek utasításai csak a közvetlen irányítása alá tartozó szervek tevékenységét szabályozhatják. Mindebből az következik, hogy **a műszaki intézkedések alapján a VGT-kben meghatározott vízgazdálkodási tevékenység módosítására csak abban az esetben kerülhet sor, ha megváltoztak a jogszabályban, azaz törvényi vagy rendeleti szinten az engedély kiadására vonatkozó feltételek.**

A vízjogi engedélyezést célszerű úgy kiegészíteni, hogy

- új létesítmény csak akkor kaphat létesítési engedélyt, ha miniszter által **rendeletben** kihirdetett vízgyűjtő-gazdálkodási tervekben vagy más jogszabályban az intézkedések megvalósításául szolgáló feltételekkel a létesítés összhangban van
- meglévő létesítmény üzemeltetési engedélye módosítható, visszavonható, ha miniszter által **rendeletben** kihirdetett vízgyűjtő-gazdálkodási tervekben vagy más jogszabályban az

intézkedések megvalósításául szolgáló feltételekkel ellentétes, vagy azt hátráltató üzemeltetést folytatnak. Két példa:

- Amennyiben egy tározóból való vízleeresztés engedélyezett üzemrendje a jó állapot szempontjából nem megfelelő, akkor a hatóság az üzemeltetési engedélyt módosítja.
 - Amennyiben jogszerű engedélyezett szennyvízkibocsátás mellett a befogadó víztest kockázatos helyzetűvé válhat, nem éri el VGT-ben megfogalmazott célokat az üzemeltetési engedély módosításával, a befogadó terhelhetőségének függvényében a hatóság egyedi kibocsátási határértéket írhat elő egy adott szennyezőanyagra.
- meglévő létesítmények részére fennmaradási engedély nem adható, illetve azok bontását vízjogi engedélyben kell előírni, ha a miniszter által vízgyűjtő-gazdálkodási **rendeletben** kihirdetett tervekben vagy más jogszabályban az intézkedések megvalósításául szolgáló feltételek alapján a VGT intézkedés azt elbontásra tervezte. Üzemelő települési szennyvíztisztítók üzemeltetési engedélye nem vonható vissza csak módosítható.

Jogszabályhely:

72/1996.(VI.2.) Kormány rendelet módosítása

A jogszabály módosítás indokoltsága:

A jogszabály módosítás célja a vízgyűjtő-gazdálkodási tervekben (VGT) szereplő intézkedések megvalósítása **érdekében a vízjogi engedély módosíthatóságára, visszavonhatóságára vonatkozó lehetőség biztosítása.**

2.2 A határértékeken alapuló szabályozás továbbfejlesztése

2.2.1 Felszíni vizek környezetminőségi (vízszennyezettségi) határértékeire vonatkozó szabályozás továbbfejlesztése

A felszíni vizekben megengedhető szennyezettségi szintek határértékeire vonatkozóan hazánkban jelenleg két miniszteri rendelet van érvényben, illetve a vizek minőségi jellemzőire, minősítésére pedig egy magyar szabványt használunk:

- 40/2006.(X.6.) KvVM rendelet a felszíni vizeket szennyező egyes veszélyes anyagok környezetminőségi határértékeiről és azok alkalmazásáról,
- 6/2002.(XI.5.) KvVM rendelet az ivóvízkivételre használt vagy ivóvízbázisnak kijelölt felszíni vizek szennyezettségi határértékeiről és azok ellenőrzéséről,
- MSZ 12749 szabvány – Felszíni vizek minősége, minőségi jellemzők és minősítés.

A vízszennyezettségi határértékekre vonatkozó meglévő szabályozás továbbfejlesztésének **hangsúlyos iránya** az „Európai Parlament és a Tanács 2008/10/EK Irányelve (2008. december 16.) a vízpolitika területén a környezetminőségi előírásokról...” c. irányelvben foglalt szabályozás hazai jogrendbe illesztése.

A jogharmonizáció során kialakított újabb szabályozás alapintézkedésnek minősül a felszíni vizek védelmére tett intézkedések között.

A 2008/105/EK Irányelv (a továbbiakban: immissziós irányelv) a felszíni vizek kémiai anyagok által megengedhető szennyezettségi szintjére ún. környezetminőségi határértékeket (EQS), vagy a hazai joggyakorlatban használatos fogalom szerint vízszennyezettségi (immissziós) határértékeket határoz meg.

Az immissziós irányelv 2008. december 16-án jelent meg és 2009. január 5-én lépett hatályba. Az immissziós irányelv az EQS-es megállapításán túl a 3. cikk (2) bekezdés c), d) pontjaiban, valamint a (3) bekezdésben a vízszennyezettség ellenőrzésére azaz az EQS-ek betartásának

monitorozásra írt elő szabályokat. A vízszennyezettség ellenőrzését, értékelését hazánkban külön jogszabály szabályozza. [31/2004.(XII.30.) KvVM rendelet]

Az 5. cikk a kibocsátások bevezetések és veszteségek nyilvántartására, adatszolgáltatására írt elő normákat, melyhez hasonló tevékenységekre a hazai jogrendszerben a 220/2004.(VII.21.) kormányrendelet és a 27/2005.(XII.16.) KvVM rendelet állapít meg szabályokat.

Az immissziós irányelv 6. cikke a határokon átnyúló szennyezés tekintetében szabályozza az EQS túllépése esetén szükséges tennivalókat. A határérték túllépés esetére vonatkozó tennivalók, illetve az engedélyezés, és a kibocsátások visszaszorítása Kormányrendelet szintű szabályozást igényel, tehát a 6. cikk előírásait a 220/2004.(VII.21.) Kormányrendeletben javasolt harmonizálni. Az immissziós irányelv 10. cikke módosítja a 2000/60/EK irányelv X mellékletét, melynek következtében a 220/2004.(VII.21.) Kormányrendelet 1.sz. mellékletének módosítása szükséges. A 11. cikk módosítja az ún. veszélyes anyag direktíva leány-irányelveinek (82/176/EGK; 83/513/EGK; 84/156/EGK és a 84/491/EGK) előírásait azzal, hogy ezek II.sz. mellékleteit törölteti, majd a 12. cikk alapján 2012. december 22-én a leányirányelvek teljes egészében hatályukat veszítik.

Ezek az előírások a 40/2006.(X.6.) KvVM rendelet módosítását, majd hatályon kívül helyezését vonják magukkal. Az immissziós irányelv az eddigi veszélyes anyag szabályozás egységesítésével és átalakításával összhangot teremt alapvetően a 2000/60/EK (Víz Keretirányelv), de számos egyéb kapcsolódó irányelvvel. Az új irányelv egyes cikkelyeinek beépítési javaslata a meglévő hazai felszíni vízvédelmi szabályozás struktúrájába a következő:

Érintett felszíni vízvédelmi jogszabály	A szabályozás tartalma	Az új irányelv beépítésre javasolt előírása
220/2004.(VII.21.) Kormányrendelet	A felszíni vizek minősége védelméről - kibocsátás szabályozás - engedélyezés - ellenőrzés - bírságolás - kármentesítés - adatszolgáltatás - a felszíni vízre veszélyes anyagok köre	5.cikk: A kibocsátások és veszteségek nyilvántartásáról 6.cikk: A határon átnyúló szennyezésekről 10.cikk: Az elsőbbség lista módosításáról
221/2004.(VII.21.) Kormányrendelet	A vízgyűjtő-gazdálkodás egyes szabályairól	A keveredési zónák tervben való feltüntetése
28/2004. (XII.25.) KvVM rendelet	A vízszennyező anyagok kibocsátásaira vonatkozó határértékekről és alkalmazásuk egyes szabályairól	A summa paraméterek újraszabályozásáról
27/2005.(XII.6.) KvVM rendelet	A használt és szennyvizek kibocsátásának ellenőrzésére vonatkozó részletes szabályokról - kibocsátás ellenőrzés - adatszolgáltatás, nyilvántartás	Az 5. cikk szerinti nyilvántartás végrehajtási szabályairól
6/2002. (XI.5.) KvVM rendelet	Az ivóvízkivételre használt vagy ivóvízbázisnak kijelölt felszíni víz, valamint a halak életfeltételeinek biztosítására kijelölt felszíni vizek szennyezettségi határértékeiről és azok ellenőrzéséről	(A szennyezettségi határértékek összehangolása)
40/2006. (X.6.) KvVM rendelet	A felszíni vizeket szennyező egyes veszélyes anyagok környezetminőségi határértékeiről és azok alkalmazásáról	A szabályozás átmeneti módosításáról, majd hatástalanításáról
31/2004. (XII.30.) KvVM rendelet	A felszíni vizek megfigyelésének és állapotértékelésének egyes szabályairól - A felszíni víztestek jellemzése - Környezeti célkitűzések teljesítése - A felszíni víztestek ökológiai és kémiai állapotának monitorozása - Az ökológiai és a kémiai állapot értékelése	A 3.cikk (2)-(3) bekezdése: Az ellenőrzés gyakoriságáról, módjáról

A szennyezettségi határértéken alapuló szabályozás másik fő iránya a víz ökológiai állapotát meghatározó (a biológiai elemek állapotát befolyásoló) fizikai-kémiai elemek, (más néven: alapkémia) jó állapotát reprezentáló szennyezettségi határértékek rendeletben való megjelölése. A környezetminőségi (vízszennyezettségi) határértékeket és alkalmazásuk egyes

szabályait mind a veszélyes anyagok, mind pedig az alapkémiát alkotó anyagok esetén egységes szerkezetű miniszteri rendeletben szükséges megjelteni.

A környezetminőségi (vízszennyezettségi) határértékek biztosítása érdekében szükséges kibocsátás szabályozás újabb részlet szabályait (egyedi kibocsátási határértékek megállapítása, meglévő határértékek módosítása, engedélyezés, stb.) a 220/2004. (VII.21.) Korm. rendelet és végrehajtási rendeletei módosítására tett javaslatainkban tárgyaljuk.

Az immissziós határértékek elérésének érdekében új műszaki irányelvek kidolgozása szükséges (2.3.1.1 alfejezet), ha az egyedi kibocsátási értékek meghatározásának módszere nem alkalmazható pl. nagy számú terhelő esetén, akkor közöttük a terhelés felosztására alkalmazni lehet a korlátos vízkészletek versenyelvű elosztására javasolt szabályozás koncepciót. (A vízkészlet járulékra vonatkozó koncepció összefoglalása az átfogó szabályokat bemutató fejezet 4.4.3 alfejezetében található)

2.2.2 Új, a felszíni vizek környezetminőségi határértékeit szabályozó rendelet szakmai koncepciója

Szabályozási javaslat

A felszíni vizek környezetminőségi (vízszennyezettségi) határértékeinek rendeletben való szabályozásának lehetőségeivel kapcsolatosan a következő előzetes észrevételek tehetők:

- A felszíni vizek megengedhető szennyezettségét már részben szabályozó rendeleteket egyelőre hatályban kell hagyni, illetve az új immissziós irányelv előírásai szerint módosítani.
- Az új immissziós irányelv egyes cikkelyeit
 - környezetminőségi előírások (3. cikk)
 - keveredési zónák (4. cikk), és
 - mellékletei közül az I., III. mellékleteket rendeletben kell megjelteni.

A hazai jogalkotási felhatalmazások szerint a vízszennyezettségi határértékek megállapítására a környezetvédelmi- és vízügyi miniszter kapott felhatalmazást.

- A felszíni vizek ökológiai állapotát befolyásoló (adott esetben meghatározó) úgynevezett alapvető fizikai-kémiai elemek, (vagy a 31/2004.(XII.30.) KvVM rendelet 4.sz. mellékletében használt meghatározás szerint: Alapkémia), komponensei (KOI, BOI, pH, öP, öN.....stb.) jellemezte vízszennyezettségi határértékeket szintén miniszteri rendeletben (a veszélyes anyagokkal közös rendeletben) szükséges rögzíteni.
- A veszélyes anyagok körének határértékeit és az "alapkémiába" tartozó szennyező anyagok körének határértékeit legkésőbb 2010 júniusában javasolt rendeletben megjelteni és júliusban hatályba léptetni az immissziós irányelv előírásait tekintve.

A határértékekkel kapcsolatos részletes szabályozási javaslatokat a **2. melléklet** tartalmazza.

2.3 A helyes környezeti gyakorlatok szabályozásának továbbfejlesztése

2.3.1 Az ökológiai szempontú műszaki követelmények szabályozása

A **vízjogi engedély** alapján folytatott vízgazdálkodási tevékenység a 72/1996. (VI.2.) Kormányrendelet a vízgazdálkodási hatósági jogkör gyakorlásáról alapján csak **akkor módosítható, ha az engedélyek kiadásának alapjául szolgáló jogszabályban rögzített feltételek megváltoztak.**

Ahhoz tehát hogy a VGT-kben meghatározott, ökológiai szempontokat integráló vízgyűjtő-gazdálkodási intézkedések végrehajthatók legyenek, szükséges a vizek jó állapotát szolgáló, az engedélyek alapjául szolgáló feltételeket jogszabályban rögzíteni.

Egyes ökológiai követelményeket már meglévő jogszabályok tartalmaznak, de bizonyos intézkedések esetében szükséges lenne további ökológiai szempontú követelmények érvényesítése az egyes vízgazdálkodási tevékenységekben. A műszaki intézkedések közül számos, a vízgazdálkodási tevékenységek ökológiai szempontok szerinti felülvizsgálatára ad javaslatot.

2.3.1.1 A vizek hasznosítását, védelmét és kártételeinek elhárítását szolgáló tevékenységek és létesítmények jogszabályi szintű szabályozása

A jó állapot, illetve a jó ökológiai potenciál elérésének szabályozással való elősegítésére vonatkozóan elsősorban a Rendelet azon fejezetei szorulnak kiegészítésre, melyek a mederalakítással, a folyó-és tószabályozással, felszíni tárazással, vízrendezéssel, röviden a hidromorfológiai beavatkozásokkal kapcsolatosak.

Az ökológiai követelmények meghatározására, illetve felülvizsgálatára a következő műszaki intézkedés típusok esetében szükséges:

- A síkvidéki vízrendezés ökológiai szempontú műszaki követelményeinek kidolgozása (jogi szabályozás, műszaki irányelvek)
- A belterületi csapadékvíz gazdálkodás, ökológiai és vízminőségvédelmi szempontjainak kidolgozása (felszín alatti vizek védelme, külterületi hasznosítás, vízviszartartás stb.), és jogszabályban történő rögzítése
- Vízfolyások ökológiai állapotának javítására és fenntartására vonatkozó ökológiai szempontú műszaki követelmények kidolgozása (jogi szabályozás, műszaki irányelvek)
- Az állóvizek jó állapotához szükséges vízjárásra vonatkozó szempontok meghatározása (megengedett min. és max. vízszintek, leeresztendő hozamok, és ezek esetleges évszakok szerinti változásai)
- Az üledék kezelésének ökológiai szempontú műszaki követelményeinek kidolgozása (jogi szabályozás, műszaki irányelvek):
 - üledék kémiai kezelésére vonatkozó szabályok
 - szennyezett üledék elhelyezésére vonatkozó szabályok
 - szerves-, és tápanyagban dús, nem szennyezett üledék mezőgazdasági elhelyezésének, vagy egyéb újrahasznosításának szabályai
- A vízfolyások hosszirányú átjárhatóságának biztosítására, valamint az alvízi viszonyok figyelembevételére vonatkozó ökológiai szempontú műszaki követelmények kialakítása (jogi szabályozás, műszaki irányelvek)

- A tározók alvízi követelmények szerinti üzemeltetésére vonatkozó szabályainak megalkotása
- Utak, vasutak elfolyó szennyezéseit mérséklő ökológiai szempontú műszaki követelményeinek kidolgozása (jogi szabályozás, műszaki irányelvek)
- A hajózásra vonatkozó igények figyelembevételével, a kikötőkkel és a hajózhatóság biztosításával kapcsolatos ökológiai szempontú műszaki követelmények jogszabályi szintű szabályozása
- Használt termálvizek felszíni vizekbe történő bevezetésére vonatkozó jó gyakorlat kialakítása:
 - használt termálvizek megfelelő kezelésére vonatkozó szabályok, műszaki megoldások meghatározása
 - a víz bevezetése a sodorvonalba megfelelő tározó kapacitás esetén, illetve megfelelő hígító hozamok idején
- visszasajtolási kötelezettség (takarékos hasznosítás) részletszabályainak kidolgozása

Javasolt jogszabályhely:

379/2007. (XII. 23.) Kormány rendelet a vizek hasznosítását, védelmét és kártételeinek elhárítását szolgáló tevékenységekre és létesítményekre vonatkozó szabályokról

A fentiekkel összhangban a műszaki irányelvek módosítása, kiadása is szükséges.

Módosításra javasolt a

- MI-10-208 és 209:1980 mederalakításról
- MI-10-162-2:1985 mederrendezésről
- MI-10-291-2:1985 meder vízszállításáról szóló irányelvek

a meder hosszirányú átjárhatósága és vízszállításának javítása érdekében a Rendelet vonatkozó módosításai függvényében

- MI-10-162-4 és 5: a partvédő művekről és a földművekről a biológiai partvédelem és a parti növényzet létesítése, gondozása figyelembevételével.
- MI-10-270-5 : 1983 Kikötők kialakítása műszaki irányelv módosítása ökológiai szempontok szerint
- A vízmegosztás részletes szakmai szabályainak meghatározása új műszaki irányelvben vagy a meglévő módosításában (MI-10-479: 1987 Felszíni vízkészlet igénybevétele)
- A nagyvízi hozamok víztöbbletének hasznosítására és az árvízi-, zápor és vésztározók kialakításával, üzemeltetésével kapcsolatos műszaki irányelvek módosítása (MI-10-480: 1889 Víz tározók, MI-10-141: 1981 vizsgálat, MI-10-213: 1982 üzemeltetés) vagy új irányelv kidolgozása

Új műszaki irányelvek kidolgozásának javaslata:

- A keresztirányú szabályozási művek ellátása, illetve átalakítása
- A belső terhelést okozó mederüledék (kémiai) kezelésére vonatkozóan
- A víztestek a VGT-ben meghatározott jó ökológiai állapota/potenciálja megőrzéséhez, illetve eléréséhez szükséges, a befogadó terhelhetősége alapján megállapítandó egyedi határérték megállapítását elősegítő számítási szabályok megalkotása

- Új műszaki irányelv a közlekedési létesítményekről (út-, vasútpályák, hidak) lefolyó szennyezett csapadékvíz gyűjtésének -, és szakmai szabályozása.
- Új műszaki irányelv kidolgozása a vízkivételek vízleeresztésére, az üzemeltetési rend kialakítására vonatkozóan
- Új műszaki irányelv arra vonatkozóan, hogy milyen helyigényű, beruházási költségű szűrőmező, homokfogó alkalmazható gazdaságosan egy-egy csapadékvíz csatorna befogadóba vezetése előtt, illetve ezek előtisztító képességének meghatározására.
- Új műszaki irányelv kidolgozása a megkerülő csatornák és a hallépcsők tervezésével kapcsolatosan.
- Új műszaki irányelv kidolgozása az előülepítők, szűrőmezők tervezésével kapcsolatban

2.3.1.2 A településen belüli mederszakaszok megfelelő kialakításának önkormányzati szintű szabályozása

A szabályozás célja:

Kis és közepes méretű vízfolyásokon olyan vízszintes és függőleges vonalvezetés, mederméret, mederalak, mederkeresztmetszet kialakítása és fenntartása, mely az ökológiai elvárásokat előtérbe helyezi, de biztosítja a vizek levezetését, a lakosság által elfogadható kockázattal. **Ennek érdekében az önkormányzatok számára e rendeletben elő kell írni, hogy a belterületi mederszakaszokra vonatkozóan szabályozási tervet kell készíteni.** A szabályozás nem ellentétes a szabályozási tervet szabályozó jogszabállyal, mivel annak konkretizálásáról van szó.

1997. évi LXXVIII. törvény az épített környezet alakításáról és védelméről

A szabályozási terv

12. § (1) A szabályozási terv a település közigazgatási területére vagy külön-külön annak egyes - legalább telektömb nagyságú - területrészeire készülhet.

(2) Szabályozási tervet kell készíteni minden esetben:

- az újonnan beépítésre vagy jelentős átépítésre kerülő (pl. rehabilitációs) területekre, illetőleg
- a természeti adottság, a településszerkezet, az építés, az építészeti örökség vagy a rendeltetés szempontjából különös figyelmet igénylő védett területek (pl. kiemelt üdülőtérlet, gyógyhely, műemléki jelentőségű terület) egészére, valamint
- minden más olyan esetben, amikor azt az építés helyi rendjének biztosítása egyébként szükségessé teszi. ...

(5) A szabályozási tervnek tartalmaznia kell:

- a bel- és külterületek lehatárolását (belterületi határvonal),
- a beépítésre szánt és a beépítésre nem szánt területek, illetőleg az azokon belüli egyes területrészek (építési övezetek, övezetek) lehatárolását,
- az egyes területrészekben belül a közterületek és az egyéb területek elkülönítését,
- a közterületeken belül a különböző célokat szolgáló területeket (közút, köztér, közpark stb.),
- a közterületnek nem minősülő területeken belül a telkek, építési telkek, területek kialakítására és beépítésére vonatkozó megállapításokat,
- az egyes területrészekben belül a védett és a védelemre tervezett, valamint a védő területeket, továbbá építményeket,
- az infrastruktúra-hálózatok és építmények szabályozást igénylő elemeit,
- a 17. § szerinti sajátos jogintézmények alkalmazásával érintett területrészek lehatárolását.

A szabályozási terv biztosítja a hosszú távra tervezést, amely a belterületi szakaszon fokozottan fontos, mert a megvalósítás szempontból nehézséget jelent, hogy magántulajdonban lévő területek igénybevétele jár. Ennek alapján biztosítható, hogy a szabályozási tervben a vízfolyás melletti

területekre beépítést a továbbiakban ne tervezzenek, azokat fokozatosan megvásárolják a tulajdonosoktól, majd ezt követően rendezzék a belterületi szakaszt.

Jogszabály alkotási lehetőségek:

Önkormányzati rendelet készítésére vonatkozó felhatalmazást csak törvény (vagy speciális esetben kormány rendelet) adhat. Szakmailag e tervkészítési kötelezettség előírása a műszaki követelményeket tartalmazó 379/2007. (XII. 23.) Korm. rendelethez tartozna.

2.3.2 A „jó belterületi gyakorlat” szabályozása

A 219/2004.(VII.21.) Kormány rendelet a felszín alatti vizek védelméről települési önkormányzat számára a település belterületére a földtani közeg és a felszín alatti víz további terhelésének megszüntetése érdekében program és rendelet alkotást ír elő. Ezen szabályozás kiegészítése szükséges a részletszabályok meghatározásával.

219/2004.(VII.21.) Kormány rendelet a felszín alatti vizek védelméről

20. § (7) A települési önkormányzat a település belterületére a földtani közeg és a felszín alatti víz további terhelésének megszüntetésére a Kvt. 46. §-a szerinti környezetvédelmi program keretében:

- a) alprogramot dolgoz ki, amelyet szabályozással, saját beruházással, illetve beruházások ösztönzésével valósít meg, illetve segít elő;
- b) belterületi állattartás esetén figyelemmel kíséri a külön jogszabályban meghatározott jó mezőgazdasági gyakorlat szabályainak alkalmazását, és ennek megvalósítását e rendelet hatálybalépését követő egy éven belül helyi állattartási rendelet megalkotásával, meglévő rendeletek esetén három éven belül felülvizsgálatával is segíti.

Javasolt részletszabályok:

Jó belterületi mezőgazdasági (kemikáliák, trágya) gyakorlat

A szabályozási javaslat arra irányul, hogy az önkormányzatok számára kötelezően előírt állattartási rendelet tartalmi követelményeit meghatározza. A szabályozás nem az országos szabályok szigorítására vonatkozik, hanem azt szükséges rögzíteni, hogy az önkormányzati rendeletben milyen országos szabályokat kell figyelembe venni és mikor és milyen módon kell az országostól eltérő szabályokat is alkalmazni a VKI célok elérése érdekében.

A 20. §. b) pontjában az állattartási rendeletben meghatározott jó mezőgazdasági gyakorlat meghatározása során – egyebek mellett – az alábbi szakmai szempontok figyelembe vételét szükséges előírni az önkormányzati rendelet alkotás során:

- Telkenként a jelentős, az 1 lakosegyenértéknyi mennyiséget elérő, vagy meghaladó N vagy P kibocsátással járó háztáji állattartás esetén az anyagcsere végtermékek közvetlen, vagy lefolyással az elvezető rendszerbe jutását meg kell akadályozni/szüntetni. Ha az állattartás a településen nem jellemző a háztartások többségére, tehát mindössze néhány telken, egyenként 2-3 lakosegyenértéknyi állattartási eredetű kibocsátás van, a folyékony, állati anyagcsere végtermék elszikkasztható, ha a mértékadó talajvíz legalább 1 m mélyen van. Amennyiben az állattartási eredetű, folyékony N és P emissziók eléri a lakossági 10%-át és/vagy a talajvíz magasan van, esetleg a település belvizes, zárt trágyatárolókat kell kiépíteni, és a trágya hasznosítását szabályozni. A felhasználás csekély emisszióval járó megoldásait a lakosokkal meg kell ismertetni és azok alkalmazását ellenőrizni, szükség esetén szankcionálni kell.

Az önkormányzati rendeletben megalkotott szabályok várhatóan nem érintik a 1782/2003/EK rendelete értelmében az ÚMVP források megszerzéséhez szükséges minimum feltételként meghatározott ún. kölcsönös megfeleltetés követelményét, hiszen azok az adott településekre vonatkozó speciális szabályokat tartalmazzák az országoshoz képest.

Jó közterület tisztasági gyakorlat

A 20. §. Kiegészítése egy új c) ponttal: jó közterület tisztasági gyakorlat kidolgozása és rendeletben való közzétételi kötelezettség előírása, amelyet az alábbiak figyelembe vételével kell megalkotni:

- A lefolyás szennyezőanyag tartalmának csökkentését a lefolyási viszonyok módosításával, elsősorban a beszivárgási területek növelésével, továbbá a közlekedési felületek rendszeres tisztításával kell elősegíteni. A tápanyagterhelés csökkentése érdekében a vegetációs eredetű hulladékok, valamint a települési környezetben, nagyobb tömegben szabadon élő és a háziállatok közterületre kerülő ürülékének köztisztasági tevékenység keretében történő eltávolítása szükséges. További szennyezések megakadályozása érdekében az illegális, régi hulladéklerakókat meg kell szüntetni.

Javasolt jogszabályhely: 219/2004.(VII.21.) Kormány rendelet 20. §.

2.3.3 Vízvédelmi zónarendszer kialakítása, kötelező és önkéntes szabályok

A vízvédelmi zónarendszer kialakításának tartalmi elemei a következők:

(1) Vízvédelmi területek rendszerének kialakítása (kijelölés):

A vizek ökológiai állapota romlásának megelőzése, illetve javítása érdekében a vízvédelmi területek rendszerének bővítésére, kiegészítésére van szükség: **nitrát-és erózió-érzékeny területek felülvizsgálata, belvíz-érzékeny, valamint ún. partmenti vízvédelmi területek²** kijelölése a területi és időbeli prioritások meghatározásával, MEPA szintű kijelölés jogszabályban.

A hazai jogszabályok alapján jelenleg kijelölt területek:

- **nitrát-érzékeny területek**
- egyéb jogszabályban védett területként nyilvántartásba vett területek (Natura 2000 területek, magas természeti értékű területek, MTÉT)

További területek, amelyeket célszerű jogszabályban kijelölni:

- a termőtalaj tápanyag telítettsége és a talaj lemosódás mértéke (magas eróziós potenciálú) alapján terhelési kockázatot jelentő **erózió-érzékeny** területek
- a szántóföldi művelésbe vont, mélyfekvésű, gyenge termőképességű, belvíz által veszélyeztetett **belvíz-érzékeny** területek,
- a vízfolyások, tavak esetében létrehozandó **partmenti vízvédelmi területek** (nyílt ártér, hullámtér, állóvizek parti sávja, de ide tartozhatnak az árvízi tározók területei is).

(2) Kötelező (alapszintű) földhasználati szabályok:

A vizek jó állapotának elérése érdekében kétszintű szabályozás bevezetésére van szükség (kötelező alapszintű és önkéntes választható földhasználati előírások). Az alapszintű előírások olyan mezőgazdasági tevékenységekre vonatkozó korlátozásokat rögzítenek,

² Partmenti vízvédelmi terület:

- Vízfolyások esetén ez a töltéssel vagy depóniával határolt hullámtér, vagy nyílt ártér esetén a rendszeresen, azaz átlagosan két évente elöntött ártér – nem a jelenlegi, hanem a VGT szerint állapotban. Minimálisan 10 m, amely akkor is érvényes, ha ezen belül töltés, vagy depónia található. A part menti vízvédelmi területen belül ún. **pufferzónát** célszerű kialakítani, amely a mezőgazdasági területeket elválasztja a vízfolyástól, amely jellegétől függően 10-40 méter széles kell legyen. E zónában cél a szántóföldi művelés helyett a vízparti zonáció létrehozása és megfelelő kezelése.
- Állóvizek esetén a vízvédelmi terület a pufferzónával azonos és jellegétől függően 10 – 40 m között változik.

Kiegészítő intézkedésekre vonatkozó javaslatok összefoglalása

melyek megakadályozzák a vizek állapotának további romlását. Az alapszintű követelményrendszer kidolgozásakor a hatályban lévő előírásokból célszerű kiindulni (nitrát rendelethez kapcsolódó helyes mezőgazdasági gyakorlat, vagy az erózió-érzékeny területekre érvényes helyes mezőgazdasági és környezeti állapot stb.), amelyeket szükség esetén ki kell egészíteni a vízvédelmi szempontból költséghatékony megoldásokkal (amelyek hatékonyságuk mellett a legkisebb terhet jelentik a gazdálkodók számára, illetve kompenzálhatók). Az alapszintű előírások hatálya a kijelölt területeken kötelező, amelyek kompenzálására a 1698/2005 EK rendelet 38 § lehetőséget biztosít. Mivel az alapszintű előírások kötelező érvényűek, azokat összhangba kell hozni a Kölcsönös Megfeleltetés rendszerével, illetve – amennyiben szükséges – módosítani kell a vonatkozó jogszabályokat is.

A létrejövő négy vízvédelmi területen alkalmazandó (vagy már jelenleg is alkalmazott) előírásokat egységes logika szerinti rendszerbe kell foglalni, oly módon, hogy minden területen egyértelmű legyen a helyes mezőgazdasági gyakorlat. A szabályokat a felülvizsgált területekre is alkalmazni kell.

- (3) *Önkéntes (emelt szintű) mezőgazdasági tevékenységekre irányuló ösztönző rendszerek:* A kötelező (alap-szintű) földhasználati előírások mellett önkéntes (emelt szintű) előírások alkalmazásával lehet jelentős javulást elérni a vizek állapotában. Az emelt szintű előírások olyan önkéntesen választható földhasználati modelleket határoznak meg, amelyek a jelenlegi gyakorlathoz képest jelentősen csökkentik a mezőgazdasági tevékenységekből származó terhelést, akár teljesen meg is szüntetik azokat.

Az emelt szintű intézkedések esetén az alábbi irányokról lehet szó:

1. A művelési ág megváltozásával járó előírások (elsősorban szántó-gyep, szántó-erdő, esetenként szántó-vizes élőhely konverzió)
2. A művelési mód megváltozásával járó előírások (a kötelező szinthez képest szigorúbb agrotechnikai technológiák)

A javaslatokat a táblázat foglalja össze.

Intézkedés	Jelenlegi szabályok, ösztönzés	Javasolt szabályok, ösztönzés
Nitrát-érzékeny területeken: művelési mód és ágváltás	<p>Kötelező szabályok:</p> <ul style="list-style-type: none"> – „HMGY: helyes mezőgazdasági gyakorlat” kötelező szabályai: (tápanyag-gazdálkodási terv, mennyiségi korlátozás, műtrágyázás, trágyakijuttatás szabályai, védőtávolságok, trágyatároló műtárgyak stb.) <p>Önkéntes szabályok:</p> <ul style="list-style-type: none"> – az AKG (szántó, gyep, szőlő-gyümölcs ültetvény, vizes élőhely) minden célprogramjában ezen területeken gazdálkodók előnyben részesítése többletpontokkal (további többletpontok a sérülékeny vízbázison gazdálkodóknak) 	<p>Javaslatok:</p> <ul style="list-style-type: none"> – nitrát-érzékeny területek felülvizsgálata (a Nitrát Irányelv és a VKI összehangolt szempontjai szerint), – az érvényben lévő kötelező szabályok és önkéntes támogatások alkalmazása ezeken a területeken is <p>Alkalmazhatóság: felülvizsgálat 2012-ig; bevezetés: 2013-tól</p>
Erózió-érzékeny területeken: művelési mód és ágváltás	<p>Kötelező szabályok:</p> <ul style="list-style-type: none"> – a „HMKÁ: helyes mezőgazdasági és környezeti állapot” részeként 12 % lejtőszög felett: talajtakaró növény, tarló meghagyása közül az egyik megoldás – HMKÁ: 12%-nál nagyobb lejtésű területen dohány, cukorrépa, takarmányrépa, burgonya, csicsóka termesztése tilos – HMGY: nitrát érzékeny területeken bizonyos lejtőszög felett trágyakihelyezésre vonatkozó szabályok <p>Önkéntes szabályok:</p>	<p>Javaslatok:</p> <ul style="list-style-type: none"> – erózió-érzékeny területek kibővítése (nem csak lejtőszög alapján), – a kötelező szabályok alkalmazása (lásd előző oszlop) ezeken a területeken is, – a kapcsolódó önkéntes célprogramokba ezen kibővített terület bevétele, a többi célprogramban ezen területek előnyben részesítése. <p>Alkalmazhatóság:</p>

Kiegészítő intézkedésekre vonatkozó javaslatok összefoglalása

Intézkedés	Jelenlegi szabályok, ösztönzés	Javasolt szabályok, ösztönzés
	<ul style="list-style-type: none"> 12 % lejtőszög felett szántó-gyep konverzió (AKG környezet-védelmi célú gyeptelepítés célprogram) 12 % felett művelési mód váltás (AKG vízerózió elleni célprogram) erdősítési célprogramok nem termelő beruházások (előnyben részesítés) 	2013-ig az AKG célprogramok már nem módosíthatók, erdősítési célprogramok módosíthatók (évente történő kifizetések)
Belvíz-érzékeny területeken: művelési mód és ágváltás (Megjegyzés: a mentett oldalon, a rendszeres vízpótlásába bevont területeket – mélyártereket - ehhez hasonló módon kellene kezelni)	(a belvizes területek kijelölése jelenleg folyamatban van az árvízkezelési irányelvnek való megfelelés érdekében) Önkéntes szabályok: (korábban tervezték zonális célprogramokba ezen területek bevitelét, de a lehatárolás miatt nem valósult meg)	Javaslatok: <ul style="list-style-type: none"> belvíz-érzékeny területek felülvizsgálata (VKI szempontok szerint) kötelező szabályok bevezetése (tápanyag-mérleg, trágyafelhasználás időbeli korlátozása) a belvíz-érzékeny területek bevonása a területalapú támogatási rendszerbe az önkéntes célprogramokban ezen területek előnyben részesítése (AKG vizes élőhelyek létrehozása, környezetvédelmi célú gyeptelepítés, illetve erdősítési célprogramok, nem termelő beruházásként a mélyszántás támogatása) Alkalmazhatóság: (lásd előző)
Partmenti vízvédelmi területeken: ártéri/hullámtéri gazdálkodás megvalósítása, ezen belül pufferzóna kialakítása (A part menti vízvédelmi területek kijelölése az alapja a nyílt árterek, illetve az állóvizek menti növényzónák helyreállításának (ritkábban a hullámtér szélesítésének).	Kötelező: <ul style="list-style-type: none"> új HMKÁ szabály (2010-től): a vízfolyások 2-5 m széles sávjában trágyaelhelyezésre vonatkozó szabályok a Nitrát Irányelvben megfogalmazottak szerint Önkéntes: bár a partmenti területek rendezésére önálló célzott források nem állnak rendelkezésre, de támogatások igénybe vehetők: <ul style="list-style-type: none"> AKG önkéntes célprogramok ROP-ok: vízvédelmi beruházások regionális jelentőségű területeken ÚMVP „nem termelő beruházások” (mezővédő fásítás, füves mezsgye) támogatása elvileg a partmenti védősáv létrehozására is igénybe vehető 	Javaslatok: <ul style="list-style-type: none"> parti vízvédelmi területek kijelölése (a VGT szerint) Kötelező: <ul style="list-style-type: none"> pufferzóna kezelésére vonatkozó kötelező szabályok kialakítása (kb 10-40 m-es sáv a parttól számítva) a közvetlen partmenti növényzet kialakítására kötelező gazdálkodási szabályok vízvédelmi területekre eső szántókra kompenzációs kifizetések Önkéntes: <ul style="list-style-type: none"> ártéri/hullámtéri gazdálkodás célprogramok kialakítása (ártéri gyümölcsös, erdő, vizes élőhely, szántó kialakításának támogatása) Alkalmazhatóság: 2013-ig az AKG célprogramok már nem módosíthatók, ROP-ok 2013 után ERFA források bevonásával (kisajátítás esetén)

A fenti intézkedések megvalósításához szükséges egy olyan jogszabály megalkotása, amely tartalmazza a területek kijelölését és azokat a kötelező és önkéntes gazdálkodási szabályokat, amelyeket még más jogszabály nem jelölt ki.

Előzetes becslések szerint hosszútávon a vízvédelmi zónák és a tápanyagterhelés jó ökológiai állapotnak megfelelő szintre növelése fokozatoktól függően a szántó művelési ágban lévő területek 10-33%-át érintheti. A területek pontosításra kerülnek a VGT tervezése során. A VKI célok elérése a tekintetben nem választható külön az ezeken a területeken folytatott gazdálkodás agrár/vidékfejlesztési szempontok miatt egyébként is szükséges újragondolásától. A területhasználat váltás átfogó szempontok szerinti lebonyolítását segíti az átfogó intézkedések keretében tárgyalt gazdaságsszabályozási eszközök közül, a területhasználati kvóta rendszerre vonatkozó javaslat (4.4.4 alfejezet).

Az eszköz az uniós agrár támogatási rendszerre épül rá, közvetíti a tájegységi szempontokat a gazdálkodók felé, akik e hosszú távú keretfeltétel ismeretében tudnak dönteni a számukra legelőnyösebb agrár támogatási csomag összeállításáról.

Jogszabály alkotási lehetőségek:

a) *Önálló kormányrendeleti szintű jogszabály*

Az önálló szabályozás bevezetésének előnye lehet a már meglévő lehatárolt területekkel való átfedések kezelésének átgondolása is. A többszempontú lehatárolások és szabályok összehangolása is elvégezhető lenne a jogszabály alkotási folyamat részeként. Ennek alapján létrehozható lenne egy egységes szerkezetű, de több, az egyes érzékenységi kategóriák alapján lehatárolt terület-kijelölési gyakorlat.

A kapcsolódó jogalkotási feladat a rendelet alkotásra vonatkozó **jogszabályi felhatalmazás**: Javasolt jogszabályhely:

- A 221/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet a vízgyűjtő-gazdálkodás egyes szabályairól módosítása
- Maga vízgyűjtő-gazdálkodási terv, ha az jogszabályi (kormány vagy miniszteri rendelet) szinten kerül elfogadásra.

b) a 2/2002. (I. 23.) KöM-FVM együttes rendelet az érzékeny természeti területekre vonatkozó szabályokról jogszabály kiegészítése

A természetvédelem területén nem ismeretlen a területhasználatok szabályozása, a 2/2002. (I.23.) KöM-FVM együttes rendelet az érzékeny természeti területekre vonatkozó szabályokról kijelöli a természeti (ökológiai) szempontból érzékeny területeket és meghatározza e területeken folytatható természetkímélő gazdálkodási lehetőségeket és az átállás önkéntes alapú támogatási feltételeit.

2/2002. (I. 23.) KöM-FVM együttes rendelet az érzékeny természeti területekre vonatkozó szabályokról

1. § (1) Az érzékeny természeti területek (a továbbiakban: ÉTT) bevezetésének célja a természeti (ökológiai) szempontból érzékeny földrésztelkeken olyan természetkímélő gazdálkodási módok megőrzése, fenntartása, további földrésztelkek kijelölése, amelyek támogatással ösztönzött, önként vállalt korlátozások révén biztosítják az élőhelyek védelmét, a biológiai sokféleség, a tájképi és kultúrtörténeti értékek összehangolt megőrzését.

(2) A rendelet célja: Az ÉTT

a) kijelölése, létesítése és fenntartása,

b) területén folytatott természetkímélő gazdálkodás ösztönzése az általános támogatási feltételeinek meghatározása által.

c) A 21/2006. (I. 31.) Korm. rendelet a nagyvízi medrek, a parti sávok, a vízjárta, valamint a fakadó vizek által veszélyeztetett területek használatáról és hasznosításáról, valamint a nyári gátak által védett területek értékének csökkenésével kapcsolatos eljárásról kiegészítése, amely jelenleg is tartalmaz előírásokat:

- védősáv, parti sáv használatára vonatkozóan, de ezek nem ökológiai szempontú kijelölt területek és nem tartalmazzák az ökológiai szempontú gazdálkodási, területhasználati követelményeket

- A parti sávok, a folyók nagyvízi medrének használatáról és hasznosításáról, valamint a fakadó vizek által veszélyeztetett területek használatáról és hasznosításáról, amelyek elsősorban jelenleg szintén nem ökológiai gazdálkodás szabályaival és ösztönzésével foglalkozó szabályok, hanem a vízgazdálkodási célok megvalósulását szolgálják és kevésbé foglalkoznak az ökológiai gazdálkodás szabályaival és ösztönzésével.

Elképzeltető a szabályozás olyan irányú módosítása, hogy a partmenti vízvédelmi területeken **partmenti pufferzónában** folytatandó környezetkímélő gazdálkodás és a közvetlen parti sáv növényzetére vonatkozó szabályokat e jogszabály tartalmazza (de a többi, vízvédelmi szempontból érzékenynek kijelölt területek esetében is elképzelhető az ezen jogszabályban történő szabályozás).

2.3.4 A „helyes halgazdálkodási és horgászati gyakorlat” kialakítása

Időszakosan jelentkező lökésszerű, szerves- és tápanyagterhelést jelent az alvízi szakaszon a halastavak vízleeresztése. A hatás ideje és távolsága egyelőre bizonytalanul ismert. A halászati hasznosítású völgyzárógátas tározókban ez a terhelés folyamatos vagy egy másik probléma jelentkezik: a tározóból nincs rendszeres, az alvizet megfelelően tápláló vízleeresztés. A természetes vízi halászat során a telepített halak fajösszetétele általában nem tükrözi az ökológiai szemléletet. A halgazdálkodás, a vízminőségvédelem és az ökológia szempontjai jelenleg nem minden esetben kerülnek megfelelően összehangolásra, ezért összehangolásuk országos szabályozáson keresztül célszerű a jó gyakorlatok szabályozásán keresztül.

Jó halgazdálkodási gyakorlat bevezetésének célja, hogy megakadályozza a haltermelés céljára hasznosított tározó alatti vízfolyás szakasz szennyezését, az állóvíz egyéb funkciója esetén pedig a halgazdálkodás alkalmazkodjon az ebből adódó vízminőségi, leeresztési és vízszint-ingadozási követelményekhez. A jó gyakorlatok meghatározása során kell mérlegelni a különböző esetekben fellépő tényleges vízminőségi problémákat, és a szabályozásnak ehhez kell alkalmazkodnia.

Jó horgászati gyakorlat bevezetésének célja, hogy megakadályozza a horgászvízként hasznosított tározók, holtágak, természetes vízfolyások és csatornák esetében a vízminőségi problémákat okozó többlet tápanyagbevitelt (a vízminőségromlás érintheti azt a víztestet, ahol a horgászati hasznosítás történik, de a vele kapcsolatban lévő egyéb víztesteket is). Része a megfelelő halszerkezet telepítése is. További probléma a parti sáv növényzetének átalakítása megfelelő horgászterületek kialakítása céljából (víziállás).

Jogszabályhely:

1997. évi XLI. Törvény a halászatról és a horgászatról, egységes szerkezetben a végrehajtásáról szóló 78/1997. (XI. 4.) FM rendelettel IV. Fejezet A hal és élőhelyének védelme módosítása és kiegészítése

2.3.5 Fenntartható vízhasználatok

2.3.5.1 Vízkivételek, vízátfutások

A fenntartható vízhasználatra vonatkozó intézkedéseket a VGT-ben kell rögzíteni, a jogszabályi háttér a Vízgazdálkodási Törvény módosítása és a különböző szintű rendeletekben később megjelenő részletszabályok biztosítják:

- A felszíni vizek esetében a hasznosítható készlet meghatározása az ökológiai szempontból szükséges **mederben hagyandó vízhozam** figyelembevételével, felszín alatti vizek esetében pedig az **igénybevételi korlátok** meghatározása a megújuló készletek, az ökoszisztémák vízigényei és a területi változékonyság figyelembevételével történik.

Kiegészítő intézkedésekre vonatkozó javaslatok összefoglalása

- Az egyes víztestekre meghatározott igénybevételi korlátok és a ténylegesen kitermelt mennyiség viszonya alapján - a bevezetendő - továbbfejlesztett Vízkészlet-járulék rendszerben (4.4.3 alfejezet) a víztestre vonatkozó elosztási szabályok rögzítése
- Engedélyek felülvizsgálata az új szabályozás alapján

További kapcsolódó, máshol tárgyalt kiegészítő intézkedések:

- Engedély nélküli vízkivételek visszaszorítása érdekében a hatósági ellenőrzés, szankciók szigorítása, önkormányzati hatósági ellenőrzési eljárásrend előírása.
- A tározók, duzzasztók, zsilipek ökológiai szemléletű (alvízi követelmények szerinti) üzemeltetésére vonatkozó szabályozás, figyelembe véve azokat a célokat is, amelyek érdekében a műtárgyak épültek.
- Aszály-érzékeny területeken a területhasználat ésszerűsítése, a belvízviisszatartás megvalósítása az Átfogó szabályozást biztosító (4.4.3 és 4.4.4 alfejezetek) keretek figyelembevételét követően, a növényfajták váltása, takarékos öntözési technológiák bevezetése (részletes szabályozást a Nemzeti Éghajlatváltozási Stratégia, illetve a Nemzeti Aszály Stratégia keretében kell meghatározni).

A felsorolt intézkedési javaslatok a meglévő szabályozási rendszer módosítását, finomítását jelentik.

2.3.5.2 Termálvíz használatok

A termálvízkészletek hasznosításával kapcsolatban felmerülő növekvő igények és ezek környezeti hatásai a jelenlegi szabályozási rendszer kiegészítését igénylik.

- A befogadókra vonatkozó határértékrendszer továbbfejlesztése (környezetminőségi határértékek a befogadó terhelhetősége alapján), amely alapján a közvetlen termálvíz-bevezetések felül kell vizsgálni, és ennek alapján kell döntenie a fennmaradás feltételeiről vagy a megszüntetéséről.
- Az engedélyezéssel kapcsolatos hatósági munka erősítése (készletek becslése, adatok feltételek a tervezéshez, az adatszolgáltatási kötelezettség ellenőrzése).
- A vízkészlet-járulék rendszer továbbfejlesztése és a korlátos készletek gazdasági tevékenységek céljára történő elosztására vonatkozó szabályozás megalkotása (amelynek során vizsgálandó a kitermelési jogok verseny elvű allokációs mechanizmusának kialakítása, a koncepció az átfogó intézkedések 4.4.3 alfejezetben található)
- visszasajtolási kötelezettség (takarékos hasznosítás) részletszabályainak kidolgozása és betartásának fokozott ellenőrzése
- Termálvíz komplex hőhasznosításának támogatása a takarékos hasznosítás érdekében.
- A visszasajtolási technológia fejlesztésének támogatása.

2.3.6 Szennyvíz Programban szereplő 5000 LE alatti települések esetében a szennyvízkezelés jó gyakorlatának meghatározása

A programban a 2000 LE-nél kisebb települések is jelentős számban szerepelnek. A Szennyvíz Programban szereplő 2000 LE alatti, de a fölötti települések esetén is vizsgálandó a felszíni és felszín alatti vízminőségvédelmi szempontok alapján, hogy szükség van-e regionális rendszerre és a csatornázás *nem helyettesíthető-e szakszerű egyedi szennyvízelhelyezéssel*. Ez nem vonatkozik a karszt vízbázisok védőterületére eső kis (néhány százas) lélekszámú településekre (agglomerációkra).

A 26/2002. (II. 27.) Korm. rendelet (a Nemzeti Települési Szennyvízelvezetési és -tisztítási Megvalósítási Programmal összefüggő szennyvízelvezetési agglomerációk lehatárolásáról)

módosítása szükséges oly módon, hogy az ne csak a „települési szennyvízelvezetési agglomeráció lehatárolásának módszertanáról, hanem a fejlesztések megvalósíthatósági tanulmányára vonatkozóan is rendelkezzen, különösen a fentiek figyelembe vételével. Erre vonatkozó előírásokat a KEOP (és későbbiekben, ha erre vonatkozó támogatások kiírásra kerülnek) pályázatokban is meg kell követelni. Elő kell írni, hogy a változatelemzések során külön be kelljen mutatni ezen településeken a fenti műszaki lehetőségek közötti mérlegelést és megállapításokat a felszíni és felszín alatti vizekre vonatkozóan, figyelembe véve az érintett víztestek jelenlegi állapotát és a VGT-kben megfogalmazott környezeti célkitűzéseket.

2.3.7 Vízta karékos, térségi vagy regionális ivóvíz-szolgáltató hálózatok létrehozásának elősegítése

Az Ivóvízminőség-javító Program végrehajtása során arra is figyelemmel kell lenni, hogy a technológiai fejlesztésre szoruló kis vízművek helyett sok szempontból előnyösebb megoldás lenne a nagyobb vízműtelepek és a regionális ellátórendszerek fejlesztése. A kis vízművek bonyolult technológiával csak megbízhatatlanul és drágán üzemeltethetők, ráadásul lényegesen érzékenyebbek a rendelkezésre álló készleteknek az éghajlatváltozás miatt várható csökkenésére. Ahol ilyen elemzések történtek, általában az volt a tapasztalat, hogy a kistérségi, illetve meglévő regionális rendszerekhez történő csatlakozás bizonyult kedvezőbbnek. Az ivóvízminőség-javító fejlesztésekhez igényelhető támogatások során ezért a megvalósíthatósági tanulmányok részeként elő kell írni a hosszú távú készletek becslésére alapuló térségi rendszerekhez történő csatlakozás vizsgálatát.

2.3.8 Víz bázisvédelmi védőterületi előírások felülvizsgálata

Szükséges a víz bázisvédelemre vonatkozó szabályozás továbbfejlesztése (a 123/1997. (VII. 18.) Korm. rendelet a víz bázisok, a távlati víz bázisok, valamint az ivóvízellátást szolgáló vízellátási mények védelméről módosítása), amely figyelembe veszi az 1997 óta bekövetkezett kapcsolódó szabályozásokat, kellően rugalmas és az elfogadott követelmények betartása megvalósítható.

A főbb továbbfejlesztési irányok a következők:

- jogszabályok összehangolása
- felszíni víz bázisokra vonatkozó szabályokkal történő kiegészítés
- építésügyi szabályok helyett a megfelelő műszaki védelem előírása,
- egyes mezőgazdasági tevékenységek korlátozása, (a védőterületek igénybevételére vonatkozó előírásokat összhangba érdemes hozni a vízvédelmi zónák kialakítására vonatkozó megoldásokkal, 4.4.4 alfejezet)
- átmeneti és hatályba léptető rendelkezések,
- védőterületek kijelölésére vonatkozó eljárásrend módosítása stb.)
- jogszabályban biztosítani kell a határidőket és betartásukat megfelelő szankciókkal.

A jogszabály módosítás során várhatóan a védőterületi határozatok kiadása felgyorsul.

2.3.9 Felszín alatti víztől függő élőhelyekre vonatkozó kezelési tervek készítése

A FAV-tól függő élőhelyekre a Natura 2000 területekhez hasonló, azzal összefüggő szabályozás kidolgozása szükséges. Elsődleges feladat ugyanis a megfelelő vízigények biztosítása és annak alapján a felszíni és felszín alatti vízhasználatok módosítása, végső esetben a vízpótlás mesterséges biztosítása.

A szabályozás a Natura 2000 területekéhez hasonló módon történhet: kijelölés, kezelési terv készítési kötelezettség, ha Natura 2000 területen található, akkor a Natura 2000 területekre vonatkozó kezelési tervek részeként)

3 Finanszírozás

3.1 Kompenzáció, kisajátítás

3.1.1 Vízbázisvédelmi követelményekből adódó hátrányok ellentételezése

Jelenleg problémát okoz a több települést ellátó vízművek esetében, hogy a védőterületi korlátozásokból eredő gazdasági korlátokat csak az az önkormányzat szenved el, akinek a területére a védőterület esik. A korlátozások miatt ugyanis a vízbázisvédelmi terület gazdasági tevékenységek folytatására csak „korlátozottan alkalmas”, mivel a védőterületi határozatok a gazdasági létesítmények, mezőgazdasági területek esetében szigorúbb előírásokat fogalmazhatnak meg. Ilyen esetben a gazdasági társaságok számára azok megvalósítása jelentős többletköltséget eredményezhet, aminek következménye lehet, hogy a gazdasági társaságok más településekre települhetnek át, illetve nem az adott térséget választják gazdasági tevékenységük telephelyéül. A gazdasági tevékenységek folytatásának szigorítása így az önkormányzatok számára kieső bevételt (pl. iparűzési adó), illetve foglalkoztatási problémákat eredményezhet. Mindez ellenérdekelte teszi az önkormányzatokat a kellően szigorú védőterületi határozatok meghozatalában és betartásában.

A probléma megoldása érdekében rendezni kell ezért a használó/szennyező fizet elv alapján a vízbázisvédelem költségviselési szabályait. A védőterületi határozatokban foglalt korlátozások miatt szükséges az önkormányzatok bizonyítottan kieső bevételeinek és kiadásainak ellentételezése az ellátást élvező más önkormányzatok részéről. Ennek lehetséges megoldása az ún. **vízbázisvédelmi hozzájárulás bevezetése**, azaz a vízszolgáltatást végző közmű a korlátozás miatti „kártérítés összegét” működési költségként beépíthesse a szolgáltatás árába.

A vízbázisvédelmi hozzájárulást a védőterülettel érintett önkormányzat számára kötelesek fizetni azok az önkormányzatok, amelyek védőterülettel nem érintettek, de ivóvíz ellátásban részesülnek. A vízbázisvédelmi hozzájárulás lényege, hogy a víziközmű tulajdonos önkormányzat egy vízbázisvédelmi alapot képez, amelyből az érintett vállalkozások számára megfelelő kompenzációt biztosít.

- mezőgazdasági gazdálkodók esetében: az országosnál szigorúbb kötelező előírások esetén elképzelhető egy egyszeri kártérítési összeg megfizetése az érintett terület értékcsökkenésére vonatkozóan (lásd pl. VTT területek). Az európai gyakorlat általában az, hogy az újonnan bevezetendő szabályok miatt csak meghatározott időtartamra nyújtanak kompenzációt (lásd pl. Európai Vidékfejlesztési és Mezőgazdasági Alap, EMVA), azaz ezzel tulajdonképpen az átállás időszaka kerül támogatásra. Az átállási időszak általában 5 év.
- Ipari, szolgáltató vállalkozások esetén: a területen már jelenleg is működő, illetve az újonnan betelepülő vállalkozások számára támogatást nyújt a felmerülő vízbázisvédelmi költségek kompenzálására, amelyből meg lehet valósítani a szükséges vízvédelmi beruházásokat.

A vízbázisvédelmi hozzájárulással elkerülhető, hogy a gazdálkodók szempontjából a vízbázisvédelmi védőterület eltérő megítélés alá kerüljön többi területtel. Mezőgazdasági terület esetén jelenleg önkéntes ösztönző rendszer működik, ugyanis az agrár-környezetvédelmi és erdősítési célprogramok esetében többletpontokkal ösztönzik a környezetkímélőbb művelési ágak elterjesztését vízbázisvédelmi területen. Azonban ez a rendszer és a kötelező jellegű vízbázisvédelmi védőterületi határozatok rendszere eltérő logikára épül. Az önkéntes jellegű programokban való részvétel nem kötelező (a részvételi hajlandóság általában 30 % körüli, így csak részben tudják biztosítani az adott területen a szükséges környezetkímélő gazdálkodási

módokra történő átállást. A fent javasolt kötelező jellegű mezőgazdasági kompenzáció forrására elvileg európai uniós források is igénybe vehetők (EMVA), ekkor azonban országosan biztosítani szükséges a védőterületeken előírandó mezőgazdasági követelményeket, illetve ez esetben igazolni kell, hogy a szabályok a közösségi joganyagban foglaltak betartását szolgálják (pl. VKI). Megfontolandó, hogy a vízbázisvédelmi védőterület is a vízvédelmi zónarendszer egyik célterülete legyen lásd **2.3.3. pontban**.

3.1.2 A vízvédelmi zónarendszer területein bevezetendő kötelező előírások ellentételezése, szükség esetén kisajátítás

A „kötelező” modell megvalósítása megvalósítható a jelenlegi tulajdonosi struktúrában megfelelő kompenzáció biztosításával (részletesen lásd „[Vízvédelmi zónarendszer kialakítása, kötelező és önkéntes szabályok](#)” c. fejezetben), vagy kisajátítás révén állami kézbe kerüléssel. Fontos említeni, hogy a kisajátítás tulajdonjogi változást érintő intézkedés, nem oldja meg a földhasználatváltást kérdését, tehát önmagában nem járul hozzá a VGT céljainak eléréséhez. A kisajátításról szóló új törvényi szabályozás (2007. évi CXXIII. törvény, amely 2008. január 1-jén lépett hatályba) alapelveként rögzíti, hogy ingatlan tulajdonjogának közhatalmi eszközökkel való elvonására csak kivételesen, a törvényben meghatározott közérdekű célból, azonnali, feltétlen és teljes kártalanítás mellett kerülhet sor. Ennek megfelelően a törvény tételes felsorolással adja meg a kisajátítás alapjául szolgáló közérdekű célokat, valamint az egyes közérdekű célok fennállása mellett a kisajátításhoz szükséges feltételeket. A törvény alapján kisajátításnak az alábbi általános feltételek fennállása esetén van helye:

- a közérdekű cél megvalósítása az ingatlanon fennálló tulajdon korlátozásával nem lehetséges, vagy - külön törvény alapján - a közérdekű használati jog, vezetékjog, szolgalmi jog alapításában a tulajdonossal nem jött létre megállapodás, illetve e jogokat az illetékes hatóság nem engedélyezte,
- az ingatlan tulajdonjogának megszerzése adásvétel - törvényben meghatározott esetben csere - útján nem lehetséges,
- a közérdekű cél megvalósítására kizárólag az adott ingatlanon kerülhet sor, illetve ha a közérdekű cél megvalósítására több ingatlan alkalmas, annak más ingatlanon való megvalósítása a tulajdon nagyobb sérelmével járna, és
- a kisajátítással biztosított tevékenység közösségi előnyei a tulajdon elvonásával okozott kárt jelentősen meghaladják.

A kisajátítás fogalmi meghatározásából kitűnik, hogy kivételes esetről van szó, és több feltétel együttes teljesülésekor van mód az ingatlan tulajdonjogának ilyen elvonására.

A kisajátítási törvény meghatározza azokat a közérdekű célokat, amelyek a kisajátítás alapjául szolgálhatnak, amely nevesíti a vízgazdálkodást.

Általánosságban azonban megállapítható, hogy a VKI a víz sokrétű megjelenési formái okán egy szabályozó típusú irányelv, amely a társadalmi gazdasági folyamatokba integrálva tudja kifejteni a hatását. A jó állapot hosszú távú megőrzése szempontjából az integrálás folyamatától nem lehet eltekinteni. Sem nem hatékony, sem nem fenntartható, ha a folyamatokba építés helyett az állam magára vállalja a végrehajtást és nem törekszik a szemlélet és a gyakorlat megváltoztatására. Ebből a szempontból a kisajátítás a hosszú távú célok ellen hat. Egy hasonlattal élve, olyan mintha az állam államosítana egy gyárat, hogy biztosítsa az alacsonyabb légszennyezési hatást.

A kisajátítás melletti érv, hogy az induló költség igénye egy egyértelmű helyzet kialakítását teszi lehetővé, ami akár olcsóbb is lehet, mint a nagyszámú érintett szerteágazó érdek rendszerében lefolytatni a szükséges egyeztetéseket. Ez az érvelés viszont nem veszi figyelembe a finanszírozási szempontot. Magát a kisajátítást hazai költségvetési forrásokra kell alapozni. A

kisajátítással az állam elveszti annak lehetőségét, hogy ezeknek a területeknek a fenntartását az EU agrár támogatási rendszeréből finanszírozza meg. Ezzel egyrészt csökkenti nagyon nagy számú gazdálkodó lehívási jogosultságának alapját, másrészt hosszú távon folyamatosan jelenlévő költségvetési kiadásokat vesz magára.

Ebből adódóan a kisajátítás mint megoldási eszköz vizsgálendő, és nem úgy, mint elérni kívánt cél. Mint már említésre került a tulajdonjog változással nem járó „kötelező” modell is megfelelően biztosítja a földhasználat váltáshoz szükséges jogszabályi biztonságot, ezért csak azoknak a területeknek a kisajátítása indokolt, ahol a jelenlegi tulajdonosok vízügyi szakismeret hiányában nem tudják a törvényi kötelezettségeket végrehajtani, illetve olyan stratégiai fontosságú helyzetekben, ahol az állami felügyelet folyamatos fenntartása indokolt. Ide tartozhatnak első sorban azok a műtárgyak, kialakítása, kezelése, melyek a vízkormányzáshoz, a vízszint szabályozáshoz, szükségesek. A kisajátítás első sorban területileg kis kiterjedésű, azonban stratégiai szempontú területek esetén lehet indokolt, ahol a jelenlegi tulajdonosok, vagy vízgazdálkodási társulatok nem tudják a jogszabályokban meghatározott feladatokat ellátni.

3.2 Pénzügyi ösztönző elemek

3.2.1 Támogatások összehangolása

A források rendelkezésre állásában kitüntetett szerepe van a **pénzügyi ösztönzőknek**, elsősorban az **EU támogatások** felhasználása területén, várhatóan e forrásokból lesznek finanszírozhatók a vízgyűjtő-gazdálkodási tervekben meghatározott műszaki intézkedések jelentős része. A pénzügyi ösztönzők pozitív ösztönzőknek tekinthetők, amelyek csak bizonyos esetekben alkalmazhatók, mivel a szennyező fizet elv és költségmegtérülés alkalmazása a VKI szerint alapkövetelmény. Ezért elsősorban állami, önkormányzati fejlesztések esetében alkalmazható, illetve alacsonyabb támogatási intenzitással bizonyos környezetvédelmi fejlesztések esetében.

Az EU támogatási időszakok és a VKI időszakai az alábbiak szerint függnek össze:

EU támogatási periodusok	VKI időszakok
2007-2013 (+2 év: 2015)	2009-2015
2014-2020	2016-2021
2021-2027	2022-2027

A VKI időszakok és az EU támogatási időszakok kismértékben eltérnek ugyan, de a támogatási időszak jelentős része egybeesik, így az összehangolásuk megoldható, de:

- a VKI 1. időszakára eső EU támogatási időszak már tart, így a támogatások összehangolása csak ott lehetséges, ahol a támogatott területeken van nyitott pályázat, illetve még rendelkezésre álló támogatási forrás,
- A VKI 1. időszakának utolsó két éve (2014,2015) már az új EU támogatási időszakra esik, tehát a VGT-ben foglaltaknak érvényt kell majd szerezni
- a VKI 2. időszakára eső EU támogatási időszak 2 évvel korábban elkezdődik, ezért ezen ciklusra vonatkozó támogatási forrásszükségletet az 1. ciklusban meg kell tervezni (legalább nagyvonalú becslést illetően),
- a VKI 3. időszakára eső EU támogatási időszak később kezdődik, mint a VKI 3. időszaka, így az összehangolás a megfelelő időben elvégezhető.

A következőkben áttekintjük a VKI 1. időszakára vonatkozó támogatások összehangolási lehetőségeit a már futó EU támogatási lehetőségekkel. Az **1. Melléklet** a VKI intézkedések megvalósulását elősegítő, a 2007-2013 időszakra vonatkozó EU támogatásokat foglalja össze.

Összességében megállapítható, hogy az intézkedések legnagyobb részének megvalósításához kapcsolódik valamely támogatási (pályázati) lehetőség, bár a források rendelkezésre állása jelentős mértékben eltérő:

- a források jelentős része a VKI alapintézkedések megvalósulását szolgálja (elsősorban KEOP),
- a további alapintézkedések megvalósulását (pl. hidromorfológiai intézkedések, felszín alatti víztől függő ökoszisztémák védelme stb.) kisebb mértékben támogatható.

A VKI 1. időszakára vonatkozó támogatások esetében – függetlenül a rendelkezésre álló források nagyságától – fontos követelmény, hogy a VKI-val ellentétes fejlesztések ne valósuljanak meg (lásd még a **Vizsgálatok c. fejezetben**), illetve a rendelkezésre álló források járuljanak hozzá a VKI célkitűzésekhez. Ennek érdekében a VGT-k hatályba lépését követően a következő EU támogatások esetében szükséges a VKI szempontok integrálása:

3.2.1.1 Környezet és Energia Operatív Program (KEOP)

A KEOP esetében elsősorban a szennyvízelvezetés és –tisztítás támogatások esetében szükséges biztosítani, hogy az adott területen a legmegfelelőbb szennyvízkezelési gyakorlat valósuljon meg. (Lásd **2.3.6 fejezetben**.)

3.2.1.2 Regionális operatív programok

Regionális vízvédelmi intézkedések³

A 2009-2010 közötti időszakra vonatkozó pályázati felhívások 2009. július 27-én 5 régió esetében kiírásra kerültek (a további 2 régió esetében e célra nincs elkülönített forrás a vonatkozó akciótervek szerint). Bár a pályázatban megadott alapvető cél meghatározza, hogy azok az intézkedések támogathatók, amelyek összhangban vannak az EU Víz Keretirányelvével, ez a követelmény a pályázati feltételekben nem jelenik meg. Ezért:

- a 2009-2010 évre vonatkozó pályázati dokumentációt módosítani szükséges oly módon, hogy csak olyan pályázatok legyenek támogathatók, amelyek hozzájárulnak a vizek „jó ökológiai állapotához/potenciáljához”. E feltételt a pályázati útmutató „A projekt tartalmára vonatkozó speciális előírások” fejezetben szükséges előírni, illetve annak igazolását a megvalósíthatósági tanulmány tartalmi követelményeiben meg kell követelni a VKI-nak megfelelő módszertannak megfelelően.
- az összehangolás érdekében a támogatható tevékenységeket a VKI intézkedéseknek megfelelően célszerű meghatározni a két dokumentum közötti egyértelmű összhang megteremtése érdekében,
- a 2011-2013 időszakra vonatkozó akciótervek esetében biztosítani szükséges, hogy a „regionális vízvédelmi intézkedések” alintézkedésre a lehetőségek figyelembe vételével források kerüljenek átcsoportosításra, tekintettel arra, hogy a Víz Keretirányelvének végrehajtása EU kötelezettség.

³ **A pályázat alapvető célja:** A település- és térségfejlesztés érdekében a regionális jellegű vízfolyások, tavak, holtágak, mellékágak esetében kiemelt jelentőségű a vízkárelhárítás biztonságának növelése valamint a „jó állapot” elérése, fenntartása, a hatékony vízgazdálkodás, összhangban az EU Víz Keretirányelvével.

Települési vízrendezés⁴

A 2009-2010 közötti időszakra vonatkozó pályázati felhívások mind a 7 régió esetében kiírásra kerültek, azonban a települési vízrendezés szempontjait szükséges összhangba hozni a VKI-ban meghatározott, a felszíni és felszín alatti vizek jó állapotának/potenciáljának biztosítására vonatkozó követelményekkel. Ezért:

- a 2009-2010 évre vonatkozó pályázati dokumentációt módosítani szükséges oly módon, hogy csak olyan pályázatok legyenek támogathatók, amelyek legalább nem rontják a befogadó jelenlegi ökológiai állapotát/potenciálját”. E feltételt a pályázati útmutató „A projekt tartalmára vonatkozó speciális előírások” fejezetben szükséges előírni, illetve annak igazolását a megvalósíthatósági tanulmány tartalmi követelményeiben meg kell követelni a VKI-nak megfelelő módszertannak megfelelően. A megvalósíthatósági tanulmányban továbbá be kell mutatni e célt megvalósító megfelelő műszaki intézkedéseket, pl. szűrőmezők, hordalékfogó műtárgyak létesítése stb.)
- a pályázat szakmai szempontrendszerében előnyben kell részesíteni azokat fejlesztéseket:
 - amelyek hozzájárulnak a felszín alatti vizek veszélyeztetésének csökkentéséhez (illetve a pályázat „alapvető céljában” is e célt szerepeltetni szükséges,
 - a területi vízviSSzatartást szolgáló megoldásokat,
 - ahol már van csatornahálózat.

2011-2027 időszakban szintén érvényesíteni kell ezeket a szabályokat.

2000 LE alatti települések szennyvízkezelése⁵

- A 2009-2010 időszakra vonatkozó pályázat megvalósíthatósági tanulmánya már megköveteli, hogy a pályázók minden esetben vegyék számításba, hogy alkalmazhatók-e egyedi szennyvízkezelési kislétesítmények. Amennyiben a pályázó „szakszerű egyedi szennyvízkezelést” (kisberendezés, kislétesítmény és/vagy zárt tároló) alkalmaz (a település egészen vagy részeként), akkor minden esetben Települési Szennyvízkezelési Programot kell benyújtani, **azonban annak elkészítése nem szerepel az elszámolható költségek között** (bár a előzetes felmérő munkálatok költsége igen). Ez kedvezőtlenül érintheti ezen megoldási mód választását. E rendelkezést célszerű felülvizsgálni.
- 2011-2027 időszakban, ahol a VGT alapján a vizek állapota miatt, a kitűzött célok ismeretében előírásra kerül, hogy a befogadó tovább nem terhelhető, ott ne lehessen újabb szennyvízbevezetéseket engedélyezni. E döntés előkészítésekor vizsgálni kell az egyéb szennyezés-csökkentési lehetőségeket. Figyelemmel kell lenni arra, hogy a vizek állapota nem romolhat, és a célok elérésének ütemezésekor pedig a teherbíró képesség az egyik fontos szempont.

⁴ **A pályázat alapvető célja:** A komponens célja a települések környezetbiztonságának növelése, környezeti állapotának javítása, az ár- belvíz- és helyi vízkár veszélyeztetettségének csökkentése, a felszíni vizeink minőségének biztosítása, a további környezeti káresemények megelőzése.

⁵ **A pályázat alapvető célja:** 2000 LE alatti települések települési környezetének fejlesztése a korszerű szennyvízkezelési módszerek elterjesztésével, ezáltal a természeti környezetet terhelő szennyezések csökkentése.

Hulladéklerakók rekultivációja

A 209-2010-es akciótervek alapján betervezett települési hulladéklerakók rekultivációjára vonatkozó pályázatok még nem kerültek kiírásra. E pályázatok, illetve a 2011-2013 támogatási időszak esetében is szükséges:

- azon hulladéklerakók rekultivációjának előnyben részesítése, amelyek hozzájárulnak a víztestek jelenleg nem megfelelő állapotához.

3.2.1.3 Új Magyarország Vidékfejlesztési Program (ÚMVP)

A következő táblázat az ÚMVP azon intézkedéseit (támogatásait) foglalja össze, ahol a VKI szempontokkal történő összehangolás szükséges. Bizonyos esetekben az összehangolás még ezen támogatási időszak alatt megtehető, amennyiben a szakmai szempontrendszerek kidolgozásra kerülnek pl. vízvédelmi zónarendszer kijelölése, síkvidéki vízrendezés ökológiai szempontú műszaki követelményeinek kidolgozása stb. A részletes szakmai javaslatokat lásd a „[Vízvédelmi zónarendszer kialakítása, kötelező és önkéntes szabályok](#)” c. fejezetben.

Jelenlegi, érintett ÚMVP célprogramok	Jogszabály	Tám. kérelmek elbírálása	Összehangolhatóság	
			2013-ig	2013 után
214. Agrár-környezetvédelmi célprogramok	61/2009. (V.14.) FVM rendelet	2009	nem lehetséges (források kiosztásra kerültek)	<ul style="list-style-type: none"> – erózió-, és belvív-érzékeny területekre zónális célprogramok indítása (meglévők folytatása) – hasonló önálló ártéri/hullámtéri zónális célprogram létrehozása – horizontális célprogramok esetében mindegyik vízvédelmi zónának területi prioritás biztosítása
221. Mezőgazdasági területek első erdősítése	88/2007. (VIII.17.) FVM rendelet	minden évben	mindegyik vízvédelmi zónának területi prioritás biztosítása*	(ua. mint 2013-ig)
222. Agrár-erdészeti rendszerek első létrehozása mezőgazdasági földterületeken	46/2009. (IV.16.) FVM rendelet	minden évben	ártéri, hullámtéri területek, partmenti pufferzóna előnyben részesítése a szántók visszaszorítása érdekében*	(ua. mint 2013-ig)
225.6 Erdő-környezetvédelmi kifizetések	(tervezet, egyeztetés alatt)	minden évben	mindegyik vízvédelmi zónának területi prioritás biztosítása*	(ua. mint 2013-ig)
216. Nem termelő beruházásoknak nyújtott támogatás	33/2008. (III.27.) FVM rendelet	minden évben	partmenti pufferzóna támogatásának biztosítása*	(ua. mint 2013-ig)
125.1. Melioráció mezőgazdasági üzemi és közösségi létesítményeinek fejlesztése	34/2008. (III. 7.) FVM rendelet	minden évben	Az ökológiai szempontú síkvidéki vízrendezés szempontjainak integrálása szükséges a támogatási rendszerbe	(ua. mint 2013-ig)

Jelenlegi, érintett ÚMVP célprogramok	Jogszába	Tám. kérelmek elbírálása	Összehangolhatóság	
			2013-ig	2013 után
121.4b A mezőgazdasági üzemek korszerűsítése: energiaültetvények	72/2007. (VII. 27.) FVM rendelet	minden évben	előnyben kell létesíteni a szennyvíziszap, illetve az eltávolított szerves-, és tápanyagban dús, de nem szennyezett üledék felhasználását energiaültetvényeken	minden évben

* Az összehangolás feltétele a vízvédelmi zónarendszer kijelölése.

3.2.1.4 Halászati Operatív Program (HOP)

A Halászati Operatív Program (HOP) kiemelten kezeli a környezetszennyezést csökkentő beruházások támogatását, elsősorban többletpontokkal részesíti előnyben a környezetkímélő megoldásokat (lásd 26/2009. (III. 17.) FVM rendelet az Európai Halászati Alapból a 2. támogatási tengely szerint nyújtandó támogatások részletes feltételeiről).

A támogatási rendszer és a VGT közötti összhang további erősítése érdekében szükséges továbbá:

- többletpontokkal előnyben részesíteni a VKI céljainak eléréséhez hozzájáruló fejlesztéseket,
- a „helyes halgazdálkodási és horgászati gyakorlat” bevezetését követően biztosítani szükséges, hogy a szükséges beruházásokhoz a gazdálkodók támogatási forrásokat vehessenek igénybe.

A HOP-ba támogatási kérelmek benyújtása évente lehetséges, így a források rendelkezésre állása esetén a támogatási rendszer az új előírásokhoz igazítható.

3.2.1.5 Gazdaságfejlesztési operatív program (GOP): technológia-korszerűsítések

A gazdaságfejlesztési operatív program (GOP) támogatást biztosít technológia-korszerűsítési beruházásokhoz. A támogatási rendszer módosítása szükséges oly módon, hogy a VGT-k által bevezetendő új szabályok miatt szükséges technológia-korszerűsítéseket előnyben részesítse, illetve minden további olyan technológia-korszerűsítést, amely igazolhatóan hozzájárul a vizek jó állapotának/potenciáljának eléréséhez.

3.2.1.6 Közutak, vasutak, vízi útvonalak fejlesztését szolgáló támogatások

A KÖZOP/KMOP/ROP-ok támogatják közutak, vasutak, vízi útvonalak fejlesztését. E támogatások szempontrendszerébe szükséges előírni, hogy az utak, vasutak ökológiai szempontokat figyelembe vevő módon kerüljenek kialakításra (pl. szűrőmezők alkalmazása) A támogatási rendszer összehangolásához célszerű az ökológiai szempontú műszaki követelmények jogszabályi szintű meghatározása.

3.2.2 Költségvetési források biztosítása

3.2.2.1 Fejlesztési források

Az előző fejezetben bemutatott támogatási források bizonyos mértékű átrendezésére, illetve új támogatási intézkedések bevezetésére lesz szükség elsősorban azokon a területeken, amelyeket az EU várhatóan a későbbiekben sem támogat.

A jövőben a további intézkedések támogatásának biztosítását kell megoldani:

- meglévő szennyvíztisztító telepek hatásfokának növelése (a befogadó vízminőségének védelme érdekében)
- a hígítási viszonyok szempontjából kedvezőbb befogadóba történő szennyvízbevezetés
- vízfolyások és állóvizek ökológiai állapotának javítására vonatkozó önálló pénzügyi támogatási rendszer kialakítása
- vízminőségi szempontból indokolt esetekben a külterületeken (üdülőterületeken) a csatornázás támogatási lehetőségének megteremtése
- az ivóvíz szolgáltatás hálózatrekonstrukcióinak támogatása (várhatóan e célra csak hazai források vehetők igénybe)

A szükséges forrásokhoz EU hozzájárulás már csak 2013-tól biztosítható.

2011-től azonban az Európai Unióval kötött megállapodás alapján az EU támogatások feltételét jelentő hazai forrásokat bővíteni szükséges az ún. adicionalitás elvének érvényesítése alapján. (Magyarország ugyanis jelenleg kevesebb hazai költségvetési forrást biztosít az EU források kiegészítésére, mint amennyire a vonatkozó EU Irányelv hazánkat kötelezi, ugyanis 2011-ig átmeneti mentességet kaptunk a konvergencia program teljesíthetősége érdekében.)

3.2.2.2 Működtetési, üzemeltetési források

Alapvető fontosságú a vízgyűjtő-gazdálkodási tervekben meghatározott fejlesztések forrásigényének meghatározása mellett a fejlesztések és egyéb fenntartási, üzemeltetési költségeinek biztosítása is.

Állami kezelők esetében a központi költségvetésben kell biztosítani (pl. KÖVIZIG, NPI esetében a Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium) a szükséges forrásokat. Önkormányzat esetében a fenntartási forrásokat az önkormányzat költségvetési támogatásból vagy saját bevételeiből finanszírozhatja.

3.2.3 További támogatandó területek

3.2.3.1 Települési Szennyvízkezelési Program támogatása

Országos probléma, hogy a 2000 LE alatti településeken, ahol a szennyvízcsatornázás reménytelen, nem fogják össze a házi szennyvíztisztítást és elhelyezést. Ezt hivatott megoldani a 174/2003.(X.28.) Korm. rendelet 5.§ szerinti „Települési Szennyvízkezelési Program” (TSZP) készítés előírása, azonban e programok kidolgozása máig nem történt meg. Fő probléma, hogy a kis települések nem tudják előre finanszírozni a TSZP elkészítését, mivel az komplex és munkaigényes feladat. (Ennek keretében a talajvíz helyzetét és várható változását fel kell tární. Be kell mutatni a felszíni és a felszín alatti vizek, valamint a földtani közeg állapotát. El kell végezni a szikkasztási próbákat, a „k” szivárgási tényezőket meghatározni, monitoring hálózatot (talajvízkutakat) kell telepíteni stb.)

Kiegészítő intézkedésekre vonatkozó javaslatok összefoglalása

A környezetkímélő fejlesztések megvalósulása érdekében pénzügyileg támogatni szükséges a TSZP készítést, különösen a 2000 LE alatti településeken. Azokon a településeken, ahol erre fejlesztéseket vesznek igénybe (pl. ROP-ok) az elszámolható költségek között támogatni szükséges azok kidolgozását.

4 Átfogó intézkedések a vízi környezeti problémák megoldására

4.1 Vizsgálatok

4.1.1 A stratégiai környezeti vizsgálati eljárásban a VGT szempontok érvényesítésének biztosítása

A jogszabály módosítása szükséges oly módon, hogy az egyes tervek, programok vizsgálata térjen ki VGT-ben megfogalmazott célkitűzésekre gyakorolt hatásokra is. A részletes szabályozási javaslatot a **3. melléklet** mutatja be.

4.1.2 A környezeti hatásvizsgálati eljárásban a VGT szempontok érvényesítésének biztosítása

A jogszabály módosítása szükséges a hatásvizsgálat módszertanára vonatkozóan az alábbiak szerint:

1. ki kell dolgozni egy olyan változatot, amely figyelembe veszi a beruházással érintett víztestek jó állapotára vonatkozó (a VGT-ben rögzített) kritériumokat, és amely azokat teljesíti,
2. mennyiben ez a változat csak aránytalanul magas költségekkel valósítható meg, akkor részletes elemzéssel szükséges kimutatni, hogy a projekt célja valóban kiemelkedően fontos emberi igényt elégít ki, és ennek nincs egy másfajta, a környezet szempontjából kedvezőbb megoldása.
3. a 2. pontban meghatározott esetben a megvalósítható változatot a jó állapotra vonatkozó változat egyszerűsítéseivel dolgozható ki (amely végeredményben az erősen módosított állapotra vonatkozó elemzésnek felel meg, a tervezést úgy végezzük el, mintha az egy meglévő létesítményt értékelnénk),
4. a megvalósítható változatot a társadalmi egyeztetések eredményének figyelembevételével kell kidolgozni.

A vizsgálati módszertanra vonatkozóan útmutató kidolgozása szükséges.

Kiemelkedően fontos emberi igénynek tekinthető minden olyan tevékenység, amelynek megvalósítása:

- (a) elsőrendű közérdek-e és/vagy
- (b) a környezet és a társadalom számára a VKI célkitűzéseinek teljesítésével elérhető előnyöket, illetve a felszíni víztest fizikai jellemzőiben várható változások hátrányait felülmúlják-e az emberi egészségben bekövetkező új változások vagy módosulások, valamint az emberek biztonságának megőrzésében vagy a fenntartható fejlődésben jelentkező előnyök.

A részletes szabályozási javaslatot a **2. sz. melléklet** mutatja be.

4.1.3 Környezeti felülvizsgálat kezdeményezése

Környezetvédelmi felülvizsgálat kezdeményezése a VGT-ben megfogalmazott, víztestekre vonatkozó környezeti célkitűzések elérése érdekében különösen ott indokolt, ahol a környezetminőségi határértékek elérését több kibocsátó vagy környezethasználó tevékenysége befolyásolja, vagy a terhelést okozó nem ismert.

4.2 Engedélyezés

4.2.1 A vízjogi engedélyezési eljárás módosítása, az engedélyek felülvizsgálata

A vízjogi engedélyezést célszerű úgy kiegészíteni, hogy

- új létesítmény csak akkor kaphat létesítési engedélyt, ha miniszter által **rendeletben** kihirdetett vízgyűjtő-gazdálkodási tervekben vagy más jogszabályban az intézkedések megvalósításául szolgáló feltételekkel a létesítés összhangban van
- meglévő létesítmény üzemeltetési engedélye módosítható, visszavonható, ha miniszter által rendeletben kihirdetett vízgyűjtő-gazdálkodási tervekben vagy más jogszabályban az intézkedések megvalósításául szolgáló feltételekkel ellentétes, vagy azt hátráltató üzemeltetést folytatnak.

4.2.2 Hatósági munka fejlesztése

- a környezet-, természet- és vízügyi jogszabályok összehangolása a hatósági munka hatékonyságának növelése érdekében (átfedések, ellentmondások, hiányosságok felmérése, jogszabályok módosítása, szükséges végrehajtási rendeletek vagy ajánlások kidolgozása), pl:
 - öntözés felszín alatti vizekből,
 - trágyalé tavak megszüntetése,
 - szennyvíz öntözés illetve szivárogtatás,
 - ideiglenes vízfolyásba történő szennyvízbevezetés,
 - kötelezhető személyek egzakt meghatározásának szükségessége (72/1996 (V.22) Korm. rendelet „A vízjogi kötelezések” rész) stb.
- az érintett hatóságok többletfeladatainak ellátásához (engedélyek felülvizsgálata, felügyeleti tevékenység fokozása) személyi és tárgyi feltételek biztosítása

4.2.3 Ellenőrzés, szankcionálás szigorítása

4.2.3.1 Az önkormányzati felügyeleti tevékenység szabályozása

A 72/1996. (V.22) Korm. rendelet a vízgazdálkodási hatósági jogkör gyakorlásáról meghatározza mind a felügyelőségek, mind a helyi önkormányzati hatósági jogköröket. Azonban míg a rendelet a felügyelőségek számára előírja a rendszeres, meghatározott eljárásrend szerint a felügyeleti ellenőrzést, addig az önkormányzatok számára nincs ilyen kötelezettség. Ugyanakkor a problémák rávilágítottak arra, hogy jelentős problémát okozhatnak a kisebb mértékű vízkivételek, nem megfelelő kútkiképzések is.

Biztosítani szükséges tehát, hogy az önkormányzati hatáskörbe tartozó vízkitermelések (500/m³ év alatt) engedélyezése mellett a – vízjogi engedélyes tevékenységekhez hasonlóan – az önkormányzat a felügyeleti ellenőrzést végezzen, meghatározott rendszerességgel, ellenőrzési terv alapján.

4.2.3.2 Az önkormányzatok talajterhelési díj kiszabási eljárásának ellenőrzése, adatszolgáltatási kötelezettség

A csatornarákötések ösztönzését szolgáló talajterhelési díj kiszabása önkormányzati feladat, míg a talajterhelési díj mértékét az állam határozza meg. Annak érdekében, hogy az állam a csatornázásra fordított támogatások hatékonyságát biztosítani tudja, fontos hogy a megfelelő mértékű talajterhelési díj kerüljön kiszabásra, illetve az önkormányzatok azt megfelelő módon érvényesítsék a kötelezetteken. Ennek érdekében szükséges, hogy az állam számára megfelelő információk álljanak rendelkezésre a csatornára történő rákötések alakulásáról, amelynek eszköze az erre vonatkozó adatszolgáltatási kötelezettség bevezetése. Ennek alapján szükséges a talajterhelési díj mértékének felülvizsgálata.

4.3 A szükséges információk rendelkezésre állásának biztosítása

4.3.1 A kapcsolódó vízügyi információs rendszerek fejlesztése

Adatkezelés fejlesztése, központi adatbázisok integrálása, adat karbantartás, engedélyezéshez szükséges adatgyűjtés, adatfeldolgozás fejlesztése

4.3.2 Monitoring rendszer fejlesztése és a működtetés finanszírozása

A monitoring-hálózat bővítésére, a vizsgálandó komponenskör kiterjesztésére külön javaslat készült.

4.4 Költségmegtérülés elvének érvényesítése átfogó gazdaságsszabályozási eszközök segítségével

A Keretirányelv a vízhasználatok költségmegtérülésének szempontján keresztül fogalmazza meg annak a visszacsatolási mechanizmusnak a szükségességét, amely a vízhasználókat informálja arról, hogy milyen hatást gyakorol a tevékenységük a használt erőforrásra. Az informálás célja kettős: a külső feltételek változásához való fokozatos alkalmazkodás lehetőségének a megteremtése (egyéni érdek) és az erőforrás hosszú távú biztosítása (közérdek). A VKI költségmegtérülési feltétel rendszere tehát az ésszerű vízhasználat egy szükséges feltételét fogalmazza meg és nyújt hozzá értelmezési szempontokat.

A VKI háromszintű költségmegtérülési szabályt fogalmaz meg⁶. Az első szint a vízszolgáltatásokat és vízhasználatokat biztosító infrastruktúra fenntartható működtetésére vonatkozik. A cél elérése érdekében javasolt intézkedéseket tartalmazza az első alfejezet. A költség megtérülés második szintje a vízszolgáltatás, vízhasználat által a vízi környezet minőségében bekövetkező romlás költségének megfizettetésére irányul (ezt a területet elsődlegesen a környezetterhelési díjak rendszere öleli fel). A szempont érvényesítését szolgáló javaslatok a második alfejezetben találhatóak.

A költségmegtérülés harmadik szintje a készlet költségek megfizettetésére vonatkozik. Ez a költség akkor jelentkezik, ha a vízkészlet korlátos rendelkezésre állása miatt (részben vagy egészében) nem a legnagyobb értéktöbbletet elérni képes használatok valósulnak meg. A szempont az így meg nem termelődő gazdasági érték megfizettetésére irányul. Érvényesítése a hatékonyabb készlet használatot és a hozzáférés kiterjesztését célozza. Jelenleg a

⁶ Részletesen lásd „A vízszolgáltatásokkal kapcsolatosan fennálló költségviszonyok és a ráfordítások értékelése, a költségmegtérülési szint vizsgálata, a helyzet kritikai elemzése és a fejlesztésre vonatkozó javaslatok kidolgozása” dokumentum, amely a VKI II.- 4., 5., 6., 7. feladat záró tanulmánya 1.1 fejezetében

Kiegészítő intézkedésekre vonatkozó javaslatok összefoglalása

készletgazdálkodási célokat a Vízkészlet járulék (VKJ) rendszere szabályozza. A VKJ rendszerének javítására vonatkozó javaslatokat a harmadik alfejezet tartalmazza.

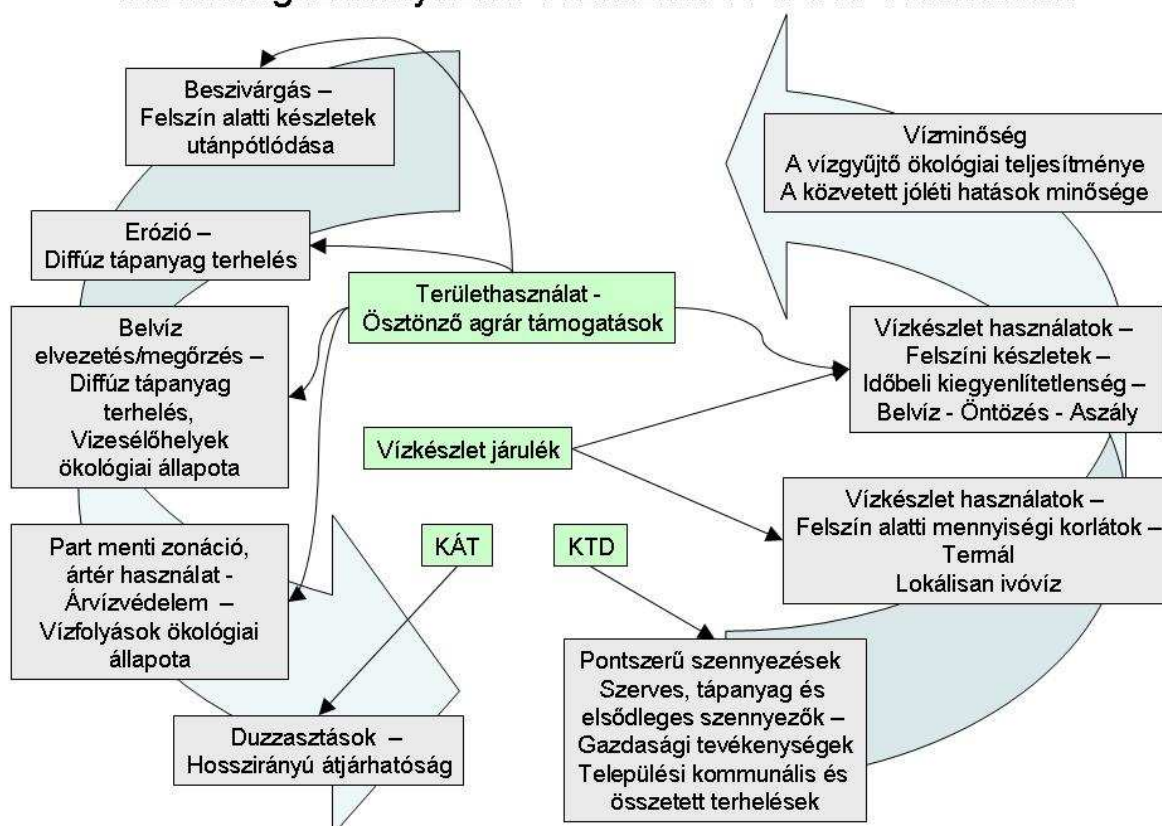
A víztestek állapotértékelése bizonyította, hogy a víztestek szerves és tápanyag anyag terhelése a jó ökológiai állapot / jó ökológiai potenciál széleskörű gátló tényezője. Az 2008/105/EK immissziós irányelv alapján a víztestekre meghatározandóak a VKI célokkal összhangba állított terhelhetőségi határértékek. A jogszabályi környezet tehát korlátozott készletként definiálja a vizek terhelhetőségét.

A jelenlegi terhelési szintek és a VKI-val összhangban lévő szintek eléréséhez szükséges alkalmazkodás folyamatát nagyszámú érintett esetén a jelenlegi eszközök nem tudják hatékonyan elérni. A mezőgazdasági területekről származó terhelések esetében összekapcsoltan jelentkező problémák nitrát terhelés, diffúz szervesanyag terhelés hatékony kezeléséhez szükség van a művelési ágak és a művelési módok fokozatos alkalmazkodására. Ennek a folyamatnak a költség-hatékony megvalósítását szolgálja a területhasználati kvóta rendszer kialakítására vonatkozó javaslat, ami a negyedik alfejezetben kapott helyet.

A gazdaságsszabályozási eszközök alkalmazása e célok eléréséhez a szükséges szempontokat közvetíti a gazdasági tevékenységet folytatók (vízhasználók) felé:

- a tevékenységük által a közösség számára okozott, a termelési költségeik között egyébként meg nem jelenő gazdasági hatásokat (költségeket). Cél a közösség oldalán felmerülő költségek fedezetének megteremtése, vagy a költség felmerülésének megelőzése – alkalmazkodás elérése
- a tevékenységük közvetett pozitív közösségi hatásokkal jár. Cél e hatások fenntartása vagy bővítésének ösztönzése.

Gazdaságsszabályozási eszközök és a VKI célterületei

4.4.1 A vízszolgáltatások és a vízhasználatok költségmegtérülés érvényesítése:

A tervezett, további kiegészítő intézkedések a „szennyező/használó” fizet elv érvényesítését szolgálják, amelyek az alábbiak:

- Víziközművek árszabályozásának megalkotása

Szükséges olyan szabályozás megalkotása, amely a kialakítandó felügyeleti és árképzési rendszer által várhatóan kikényszeríti a szükséges szervezeti átalakulásokat, a hatékonyságjavulást, és megakadályozza a forráskivonást és keresztfinanszírozást, megteremti a stabil színvonalas gazdálkodás pénzügyi alapjait a költségmegtérülés lehetőségét. Az árakban érvényesíteni kell legalább az amortizációs költségeket, illetve a pótláshoz szükséges fedezetet, a vízbázisvédelem költségeit, biztosítani kell a szolgáltatás pénzügyi fenntarthatóságát. Törekedni kell a fogyasztók közötti indokolatlan megkülönböztetések megszüntetésére. Ugyanakkor a szociálisan rászorulóknak számára megfelelő kompenzációs lehetőségeket kell kialakítani.

- A mezőgazdasági vízszolgáltatások **pénzügyi költségeinek teljes megtérülését** a vízárpolitika **hosszú távú céljaként** célszerű kezelni, mely fokozatosan, a társadalmi, gazdasági, szervezeti, nyilvántartási, ellenőrzési feltételek megteremtésével párhuzamosan érhető el. A cél érvényesítésének összhangban kell haladnia a mezőgazdaságra vonatkozó hazai és EU-s ágazati célkitűzésekkel.
 - a) A szolgáltatási díjak emelését a mezőgazdaság jövedelemtermelő képességének javulásával arányosan kell megoldani, figyelemmel a társadalmi vonatkozásokra. Ugyanakkor differenciálni kell a művelés gyakorlata szerint annak érdekében, hogy biztosíthatóak legyenek a környezet egészének állapotára gyakorolt kedvező hatásai (pl. a talajnedvesség tároló kapacitásának feltöltése, szélsőséges mikroklimatikus jelenségek csillapítása, aszályhajlam mérséklése, élelemforrás, ökológiai hálózat biztosítása).
 - b) A vízi társulatok és az állami tulajdonos kapcsolatát jogilag szabályozottan, kiszámítható finanszírozási háttérrel biztosítva rendezni kell.
 - c) A monopolhelyzetből adódó ellenőrizhetetlen árképzések elkerülése érdekében szükséges a területi vízgazdálkodás rendszerének, valamint a létesítmények funkció és kezelői oldalról történő felülvizsgálata.
 - d) A mezőgazdasági vízszolgáltatás költségeit elkülönítetten regisztráló nyilvántartások kialakítása, továbbá a rendszeres és következetes ellenőrzés feltételeinek megteremtése szükséges.
- Rendezni kell ezért a használó/szennyező fizet elv alapján a vízbázisvédelem költségviselési szabályait. A védőterületi határozatokban foglalt korlátozások miatt szükséges az önkormányzatok bizonyítottan kieső bevételeinek és kiadásainak ellentételezése az ellátást élvező más önkormányzatok részéről. Ennek lehetséges megoldása az ún. **vízbázisvédelmi hozzájárulás bevezetése**.
- A belterületi csapadékvíz elvezetés új ösztönzési, finanszírozási rendszerének (díjrendszer) bevezetése.
- A vízhasználatokból fakadó környezeti minőségromlás költségének érvényesítése
- A környezeti költségek – vízterhelési díj, talajterhelési díj, szennyvízbírság, csatornabírság – már bevezetett fajtáit megtartva, azok módosítása javasolt, ösztönző szintű bírság mértékek kialakítása, A talajterhelési díj megfelelő rákötést biztosító fokozatos emelése. A vízterhelési díj visszaigénylés, kiterjesztés átgondolása.

- A vizeket veszélyeztető tevékenységet folytatók felelősségbiztosításának (környezeti biztosíték) bevezetése az esetleges szennyezések felszámolásának megkönnyítésére
- A duzzasztásokkal kapcsolatban megfogalmazott minimális ökológiai elvárások (pl. hosszirányú átjárhatóság és vízjárás szabályozás) beépítése a megújuló energiaforrásokból termelt villamos áram számára biztosított kedvezményes kötelező átvételi ár feltételei közé (KÁT rendelet)
- Egyéb (pl. vízienergia, gazdasági célú tározás, duzzasztás, hajózás vízhasználatokra új pénzügyi ösztönzők bevezetése (erre irányuló vizsgálatok eredményének függvényében))

4.4.2 A Vízkészletjárulék rendszer továbbfejlesztése

A VKJ jelenlegi rendszere – ha a jogszabályok ténylegesen betartathatóak és nincs jelentős illegális vízhasználat – biztosítja a készletek megőrzését, a terület ahol a jelenlegi rendszer továbbgondolása javasolható, az a rendelkezésre állónak minősített készletek felhasználásának szabályozása. A szabályozás megváltoztatásának célja annak biztosítása, hogy a rendelkezésünkre álló erőforrás a legnagyobb társadalmi össztermék előállításához járjon hozzá. Az igények kielégítése ezidáig nem ütközött korlátokba, azonban ennek a kedvező helyzetnek a megőrzése és a jó minőségű, stabilan felhasználható készletek iránti növekvő igény a jelenleginél tudatosabb és egyértelműbb készletgazdálkodói szabályozó tevékenységet igényel. Ehhez a feladathoz a Víz Keretirányelv megfelelő keretet szolgáltat. A VKJ továbbfejlesztése az egyes víztípusok vonatkozásában az alábbi szempontok figyelembe vételével szükséges:

- a leginkább kihasznált készletek esetén a felhasználás lehetőségének megőrzése és a hatékony felhasználás biztosítása (pl. termál és gyógyvizek);

A vízkészlet járulék jelenlegi rendszerében nincsenek intézményesített eszközök arra, hogy a felügyeletet ellátó hatóság döntsön a korlátos készletért egyaránt versengő felhasználások között. Ezzel párhuzamosan jelentkezik a VKI elvárása, hogy korlátosság esetén a vízkészlet hatékony felhasználása érdekében a felhasználók fedezzék a felmerülő készletköltséget (a kevésbé hatékony felhasználások miatt kiszoruló tevékenységek elmaradásból fakadó hiányt). A két szempont együtt érvényesíthető a korlátos készletek gazdasági tevékenységek céljára fenntartott kitermelési jogok verseny elvű allokációs mechanizmusának kialakításával (pl. éves rendszerességű aukciók a kitermelési jogok időszakos, pl. 6 éves biztosításra)

- a kihasználatlan kapacitásokat mutató, de növekvő igénybevételű készletek esetén az ésszerű használat érvényesítése (réteg, karszt és partiszűrő vízvezeték);

A felszíni készletekkel való jobb gazdálkodás érdekében szükséges a felszíni vízkivételek díjtételeinek időszak függő (általános, nyári, árvízi) differenciálását bevezetni. Ennek indoka az ösztönzés, a természetes területi vízmegőrzés lehetőségeinek jobb kihasználásával növelni a legkevesbé csapadékos időszakban rendelkezésre álló mennyiségeket.

- a kihasználatlan készletek esetén (felszíni) a gazdasági érdekeltiség hiányából fakadó használat csökkenés közvetett, készlet hatásainak mérséklése.

A korlátos vízkészletek elosztási rendje ráépül a VKJ jelenlegi rendszerére. A jelenlegi készletjárulék fizetési rend megmarad, a rendszeren a VKI-val való összhang érdekében technikai változtatásokat indokolt végrehajtani. Javasolható,

hogy szerepe pénzügyi szempontból a VKI megvalósításának (a vízkészletek mennyiségi és minőségi megőrzésének intézményrendszere) fedezetül szolgáljon.

Az elmúlt évek tapasztalata ugyanakkor, hogy az adatszolgáltatás hiányosságai miatt a készletek használatának nyomon követése (számos részterületen) kérdésessé vált. Intézményi válaszok szükségesek a felügyeleti funkció megerősítésére, valamint az információ szolgáltatás biztosításának érdekében a jelentés elmaradásának szankcionálása.

4.4.3 A vízvédelmi zónák kialakításához szükséges területhasználati alkalmazkodást segítő kvóta rendszer

A vízvédelmi zónarendszer kialakítása a mezőgazdasági területek egy részének alkalmazkodása árán teremti meg a többi terület számára a fenntartható gazdálkodás lehetőségét. Noha a VKI joganyag a vizek ökológiai állapotát kezeli a kialakítása a szántóföldi mezőgazdaság tevékenység terhelésének társadalmilag elfogadható szintre csökkentését eredményezi és a termelés alapját jelentő agro-ökológiai potenciál megőrzését szolgálja. A vízvédelmi zónarendszer tehát a mezőgazdasági termelés egy termelési tényezője, amit azok a gazdálkodók szolgáltatnak a többi termelő számára, akik felvállalják (általában a földterületük természeti adottságaival összhangban) a szükséges korlátozásokat. A területhasználati kvótarendszer működése a napi gyakorlat szintjén az e termelési tényezőt biztosító és felhasználó termelők közötti kompenzációt valósítja meg. A javaslat a vízvédelmi zónarendszer nagyságát az összes szántóterület arányában kezeli, az arány fokozatos növelése a fokozatos alkalmazkodást lehetőségét teremti meg. És megteremti a valós érdekeltséget arra, hogy a termelők a termőhelyük természeti adottságaihoz ténylegesen igazodó termelési tevékenységet alakítsanak ki, és az agrár támogatási rendszer lehetőségeit az ehhez szükséges alkalmazkodásra fordítsák.

Az önkéntes elemek tájegységi szinten összehangolt alkalmazása az, ami a területhasználati kvóta rendszert a vízvédelmi zónarendszer kialakításának költség-hatékony eszközévé teszi.

A vízvédelmi zónarendszer kialakítása egy hosszú távú alkalmazkodási folyamat. Az alkalmazkodáshoz szükséges tehát a területhasználat mára kialakult arányain belül a folytonos növényborítással rendelkező művelési ágak arányának növelése a szántó művelési ág arányainak csökkentése mellett. Erre az alkalmazkodási folyamatra mindhárom tájtypusunk – síkvidék, dombvidék, hegyvidék – esetében szükség van, noha különböző mértékben.

A vízgyűjtő gazdálkodási tervek ugyanakkor nem szólnak arról a részletezettségi szintről, hogy a kívánt arányokat pontosan hol és melyik művelési ágra alapozva kell megvalósítani. Nem része a tervnek ez a szint, mivel az alkalmazkodáshoz szükséges információk a területhasználók és nem a vízgyűjtő szintű tervezést végzők számára ismertek.

A megvalósításához a gazdálkodóknak a vizekre vonatkozó nemzeti célkitűzések érdekében kellene a föld használati stratégiájukat megváltoztatni. A cél irányába mutató pozitív ösztönzés benne van a jelenlegi mezőgazdasági támogatási rendszerben. A változtatások megvalósításának fedezetét az önkéntesen választható agrár támogatások igénybevétele biztosítja. Ugyanakkor az intézkedést akkor lehet a legkisebb gazdasági áldozattal megvalósítani, ha a gazdálkodók azokon a területeken valósítják meg a környezeti állapotok javítását eredményező lépéseket, amelyeknek a termelékenység a többiekével összevetve a legkevesebbé eredményes. Ez a kisebb eredményesség ráadásul összefüggésben áll az agro-ökológiai adottságok változatosságát nem eléggé differenciáltan kezelő gazdálkodási gyakorlattal is.

A területhasználati alkalmazkodást segítő kvóta rendszer a legkisebb gazdasági áldozattal járó ágazati alkalmazkodáshoz szükséges információk előállítását és alkalmazását szolgálja.

A kvóta rendszer keretében a területhasználók számára nyilvánvalóak a célok, de a területeik művelési ágáról szóló döntéseket ők maguk tudják meghozni a területek mikro-környezetéről és a gazdálkodási lehetőségekről szóló információik alapján. Ugyanakkor a döntésükhöz az az információ is rendelkezésükre áll, hogy a többi területhasználó hozzá képest milyen fajlagos

jövedelmezőséggel gazdálkodik, és ennek fényében neki szükséges-e / érdemes-e egy-egy területével kapcsolatban a művelési ág váltásban rejlő lehetőségeket és költségeket vállalnia. A koncepció alapja, hogy az erózióhoz és a belvíz elvezetési szükségülethez kapcsolódó terhelések nagysága vízgyűjtőnként korlátoosan áll rendelkezésre. A szántó művelés ebben az értelemben egy, a táji adottságokból (domborzat, talaj típus...) fakadó, korlátoosan rendelkezésre álló lehetőség. Ez a lehetőség azáltal áll elő, hogy a területek többi részét a vízgyűjtőn más művelési ágban használják.

Azzal tehát, hogy egy terület jelenleg nem szántó művelési ágban kerül hasznosításra a rajta gazdálkodó szolgáltatást nyújt. Egyrészt a szántó művelést megvalósító felé, másrészt a közösség felé, mivel a közösség egésze által hasznosított ökológiai-rendszer szolgáltatásokat nyújt. A folytonos borítású területeknek ezek az ökológiai-rendszer szolgáltatásai jelenleg nincsenek elismerve, ami párosul azzal, hogy a szántó területeken jelentkező vízrendszer szintű költségek (pl. belvíz elvezetés) viszont jelentős részben nem az igénybevevőt terhelik. Mindez hozzájárul ahhoz, hogy a szántóművelés a gazdálkodó szintjén jövedelmezőbbnek bizonyul a többi művelési lehetőségnél, összességében magasabb lesz az így használt terület a társadalmilag optimális mértéknél.

A javaslat e rejtett szolgáltatásoknak az elismerésére irányul. Az a gazdálkodó, aki folytonos borítást biztosító művelést folytat, jogosultságot (lehetőséget) teremt a szántó művelés folytatásához. Annak a gazdálkodónak, aki e feltétel rendszerben szántó művelést akar folytatni, rendelkeznie kell vagy saját magának a tájegységi arányának megfelelő folytonos borítást biztosító területtel (tehát saját jogon biztosítja a szántóművelés lehetőségét), vagy ha nem, vagy csak részben rendelkezik vele, az eltérés mértékében meg kell vásárolnia azt. A vásárlásokra rendszeres, a mezőgazdasági támogatások ciklusához igazodó aukciók adnak lehetőséget. A kötelezettség hosszú távú, fokozatosan növekvő arányú bevezetése biztosítja az érintettek számára az alkalmazkodás és a területi együttműködések kialakításának lehetőségét. A folyamat egésze során pedig a legjobb adottságú területek választódnak ki a legproduktívabb termelési formákra.

A folyamat leglényegesebb kérdése az érintettek szempontjából, hogy mennyibe fog számukra mindez kerülni. Forintra pontos választ erre előre nem lehet adni. A mezőgazdaság jövedelemviszonyai ennél lényegesen összetettebbek és a valós alkalmazkodási képességek nem ismertek, pont ezért van szükség egy interaktív iterációs mechanizmusra. A bemutatott javaslat a mezőgazdasági tevékenységből fakadó terhelések csökkentésére irányul. Ezzel összhangban a finanszírozási mechanizmus is a szektor keretei között marad. Ugyanakkor a tájszerkezet tervezett arányának a fokozatos beállításával a rendszert tovább lehet fejleszteni az állam által elismert és szükségesnek tartott (a területhasználat arányától és művelési gyakorlatától függő) ökológiai szolgáltatások iránti közösségi (állami) kereslet megjelenítésére és „közösségi beszerzésének” (területi allokációjának) megvalósítására is. Ez a funkció bővítés pedig többlet források bevonására ad lehetőséget. Ha a folyamat elősegíti az egy-egy tájegységeken belüli területhasználatok, jelenleg nem működő összehangolását, azzal megteremtődik a lehetőség mind a belvíz, mind az árvíz kezelés összehangolt területi alkalmazkodást igénylő formáinak a megszervezésére. Ezek a legnagyobb közösségi kiadás csökkentési potenciállal rendelkező ökológia szolgáltatás típusok, kialakításuk mind a központi költségvetés, mind a területtulajdonosok számára előnyt jelentenek. A javaslat annak ellenére, hogy újszerűnek hathat, nem előzmények nélküli. Az alapkoncepció azonos a széndioxid kibocsátás csökkentése érdekében életre hívott (már működő) széndioxid kibocsátási jog kereskedelmi rendszerrel. Emellett szintén találhatóak példák a nemzetközi gyakorlatban, hogy hasonló rendszereken keresztül biztosítsanak vízgyűjtő szintű ökológiai szolgáltatásokat, a területhasználat szabályozásán keresztül.

4.5 Képességfejlesztés

4.5.1 K+F, innováció

A kutatás-fejlesztés és innováció területén elő kell mozdítani a vízhatékony ipari technológiák és víztakarékos öntözési eljárások kidolgozását és elterjesztését.

4.5.2 Oktatás, képzés: hidrológus szakképzés fejlesztése

A cél olyan korszerű természettudományos szemlélettel és ismeretanyaggal rendelkező műszaki felsőfokú végzettségű szakemberek képzése, akik elsősorban a vízügyi szolgálatban és a környezetvédelem egyes területein mind az operatív munkában, mind az alap- és alkalmazott kutatási feladatok megoldásában képesek magas színvonalon, tevékenyen részt venni.

4.5.3 Szaktanácsadás fejlesztése

A hazai vízjogi szabályozásban szaktanácsadással kapcsolatos tevékenység az elvi vízjogi engedély. A vízjogi engedélyezési kötelezettség alá tartozó tevékenység tervezését megelőzően elvi vízjogi engedély kérhető, amely az építető által a tervbe vett vízgazdálkodási cél megvalósításának általános műszaki megoldási lehetőségeit, feltételeit határozza meg, de vízimunka elvégzésére, vízilétesítmény megépítésére, illetőleg vízhasználat gyakorlására nem jogosít.

A jelenlegi tapasztalat az, hogy kevesen élnek az elvi vízjogi engedély lehetőségével, holott ez az eszköz kiválóan alkalmas arra, hogy a jogszabályoknak megfelelő fejlesztések tervezése kezdődjön csak meg. A továbbiakban szükséges ezen szaktanácsadás népszerűsítése és tudatosítása a VKI megvalósítása során.

4.5.4 A víztakarékos eljárások alkalmazásának pénzügyi ösztönzése

A korábban bemutatott pénzügyi ösztönzési intézkedéseken felül, a támogatások odaítélése során biztosítani szükséges a víztakarékos eljárások alkalmazásának ösztönzését, elterjedését, különösen az alábbi pénzügyi támogatások esetében:

- GOP 2.1.1. Komplex vállalati technológia-fejlesztés
- ÚMVP: Öntözés mezőgazdasági üzemi és közösségi létesítményeinek fejlesztése

4.5.5 Demonstrációs projektek

A korábbi fejezetben bemutatott, a VKI által érintett EU és egyéb támogatási lehetőségek (intézkedések) mindegyikében 1-2 "VKI célokat megvalósító" demonstrációs projekt megvalósítása és közkinccsé tétele szükséges a jó gyakorlatok elterjesztése érdekében.

4.5.6 Tájékoztatás, nyilvánosság

A víztestek állapotára vonatkozó adatok közérdekűek, ennek alapján a víztestekre vonatkozó adatok (állapot, főbb terhelést okozók) nyilvánosságra hozatala szükséges mindenki számára könnyen elérhető és közérthető módon (pl. az ún. „naming and shaming” módszer alkalmazásával)

4.5.7 Tanúsítványok, címkézés

Különösen a veszélyes anyagokat kibocsátó ipari létesítményekben szükséges a minőség- és környezetirányítási rendszerek bevezetésének elterjesztése. Erre vonatkozóan a GOP 2007-2008 közötti forrásokat biztosított (2009-2010 közötti időszakra újabb pályázatok nem kerültek kiírásra). Bár a rendszer önkéntes, továbbra is fontos ösztönzést jelentenek az e célra igénybe vehető támogatási források, ezért GOP-ból (vagy más forrásokból) erre támogatási forrás rendelkezésre állását biztosítani szükséges.

4.5.8 Nemzetközi együttműködés

A határokkal osztott víztestek esetében a problémák közös azonosítása alapvető fontosságú. Ennek akadálya nem is annyira az információcsere hiánya, hanem inkább az egyes országokban alkalmazott különböző megközelítés, módszertan és prioritások. A közös tervezési munkának közös állapotfelmérésen kell alapulnia, ennek során lehet értelmezni a különbségeket. Fontos az ilyen projektek állami támogatása.

1. Melléklet: VKI intézkedésekhez kapcsolódó EU támogatások (2007-2013)

INTÉZKEDÉSEK		ÚMVP 1.2.1.2	ÚMVP 1.2.5.1	ÚMVP 1.2.5.3	ÚMVP 2.1.4	ÚMVP 2.1.6	ÚMVP 2.2.1	ÚMVP 2.2.2	ÚMVP 2.2.4	ÚMVP 2.2.5	HOP 2.	ROP-ok (1)	ROP-ok (2)	ROP-ok (3)	ROP-ok (4)	KEOP 1.1	KEOP 1.2	KEOP 1.3	KEOP 2.2.1	KEOP 2.2.3	KEOP 2.3	KEOP 2.4	KEOP 3.1-2	KEOP 4.1	ETE	LIFE+	GOP 2.1.1	KOZOP/KMOP	/ROP-ok	költségvetés	összesen
IP1. TERÜLETI AGRÁR INTÉZKEDÉSI CSOMAG																															
TA1	Agrár-környezetvédelmi intézkedések és művelési mód váltás dombvidéken (erózió- és nitrát érzékeny területeken)		x		x				x	x																					4
TA2	Művelési ág váltás és fenntartása dombvidéken (szántó-gyep konverzió, szántó-erdő konverzió) erózió- és nitrát-érzékeny területeken				x		x																								2
TA3	Agrár-környezetvédelmi intézkedések és művelési mód váltás síkvidéken belvív- és nitrát-érzékeny területeken		x		x				x	x																					4
TA4	Művelési ág váltás és fenntartása síkvidéken (vizes élőhelyek, szántó-gyep konverzió és szántó-erdő konverzió) belvív- és nitrát-érzékeny területeken				x		x																								2
TA5	Belvíztározók, belvízelvezető csatornák, kettős működésű csatornák kialakítása, illetve átalakítása			x								x	x												x						4
TA6	Víztakarékos növénytermesztési módok (optimális növényfajták, öntözési technológiák)			x																											1
TA7	Állattartótelepek korszerűsítése	x																													1
IP2. VÍZFOLYÁSOK ÁRTERÉRE VAGY HULLÁMTERÉRE, VALAMINT AZ ÁLLÓVIZEKET ÖVEZŐ NÖVÉNYZÓNÁKRA VONATKOZÓ AGRÁR INTÉZKEDÉSI CSOMAG																															
HA1	Nyílt ártér kialakítása kis- és közepes dombvidéki vízfolyásokon depóniák részleges elbontásával (ha az intézkedés lehetséges, akkor azt megelőzi HA2)											x											x			x					3

INTÉZKEDÉSEK		ÚMVP 1.2.1.2	ÚMVP 1.2.5.1	ÚMVP 1.2.5.3	ÚMVP 2.1.4	ÚMVP 2.1.6	ÚMVP 2.2.1	ÚMVP 2.2.2	ÚMVP 2.2.4	ÚMVP 2.2.5	HOP 2.	ROP-ok (1)	ROP-ok (2)	ROP-ok (3)	ROP-ok (4)	KEOP 1.1	KEOP 1.2	KEOP 1.3	KEOP 2.2.1	KEOP 2.2.3	KEOP 2.3	KEOP 2.4	KEOP 3.1-2	KEOP 4.1	ETE	LIFE+	GOP 2.1.1	KOZOP/KMOP	/ROP-ok	költségvetés	összesen	
HA2	A földhasználati viszonyok átalakítása					x	x	x	x			x											x			x					7	
HA3	Partmenti védősáv (erdősáv és/vagy fűves növényzónák) kialakítása					x	x	x	x			x											x			x					7	
IP3. VÍZFOLYÁSOK ÉS ÁLLÓVIZEK MEDRÉT ÉRINTŐ INTÉZKEDÉSI CSOMAG																																
HM1	Mederrehabilitáció dombvidéki kis- és közepes vízfolyásokon											x							x				x		x	x					5	
HM2	Mederrehabilitáció síkvidéki kis- és közepes vízfolyásokon											x							x				x		x	x					5	
HM3	Nagy folyók szabályozottságát csökkentő intézkedések											x							x				x		x	x					5	
HM4	Állóvizek partjának rehabilitációja					x						x							x				x		x	x					6	
HM5	Üledék egyszeri eltávolítása (vízminőség javító kotrás) és kezelése állóvizek esetén										x	x							x				x		x	x					6	
HM6	Települési, ill. üdülőtérületi mederszakaszok rehabilitációja											x							x												2	
HM7	Állóvizek és vízfolyások medrének fenntartása																											x			1	
IP4. VÖLGYZÁRÓGÁTÁS TÁROZÓKRA VONATKOZÓ INTÉZKEDÉSI CSOMAG																																
VG1	Tározók üzemeltetése szükség esetén a hasznosítási forma megváltoztatásával az alvízi szempontok figyelembevételével										x	x												x	x			x			5	
VG2	Jó halgazdálkodási gyakorlat										x																				1	
VG3	Jó horgászati gyakorlat										x																				1	
IP5. DUZZASZTÓMŰVEKRE, ZSILIEKRE VONATKOZÓ INTÉZKEDÉSI CSOMAG																																
DU1	Duzzasztók üzemeltetése az alvízi szempontok, illetve a hosszirányú átjárhatóság figyelembevételével (szükség szerint a duzzasztás megszüntetése)											x												x	x			x			4	

INTÉZKEDÉSEK		ÚMVP 1.2.1.2	ÚMVP 1.2.5.1	ÚMVP 1.2.5.3	ÚMVP 2.1.4	ÚMVP 2.1.6	ÚMVP 2.2.1	ÚMVP 2.2.2	ÚMVP 2.2.4	ÚMVP 2.2.5	HOP 2.	ROP-ok (1)	ROP-ok (2)	ROP-ok (3)	ROP-ok (4)	KEOP 1.1	KEOP 1.2	KEOP 1.3	KEOP 2.2.1	KEOP 2.2.3	KEOP 2.3	KEOP 2.4	KEOP 3.1-2	KEOP 4.1	ETE	LIFE+	GOP 2.1.1	KOZOP/KMOP	/ROP-ok	költségvetés	összesen
DU2	Zsilipek üzemeltetése a minimális beavatkozás elve, illetve a hosszirányú átjárhatóság figyelembevételével											x												x	x		x				4
DU3	Hallépcső, megkerülő csatorna építése											x												x	x		x				4
IP6. KIKÖTŐKKEL KAPCSOLATOS INTÉZKEDÉSI CSOMAG																															
KK1	Kikötők korszerűsítése ökológiai szempontok figyelembevételével																										x	x			2
KK2	A hajózás fenntartása ökológiai szempontok figyelembevételével																										x	x			2
IP7: TELEPÜLÉSI INTÉZKEDÉSI CSOMAG																															
TE1	Kommunális hulladéklerakók rekultivációja, új hulladéklerakók kialakítása megfelelő műszaki védelemmel														x	x					x										3
TE2	Belterületi csapadékvíz-elvezetés a felszín alatti vizek védelme érdekében												x																		1
TE3	TE3: Belterületi jó (vízvédelmi) gyakorlat																														0
IP8: KOMMUNÁLIS SZENNYVÍZELHELYEZÉSRE VONATKOZÓ INTÉZKEDÉSI CSOMAG, FELSZÍNI VIZEKET ÉRINTŐ INTÉZKEDÉSEK																															
SZ1	Szennyvíztisztítás megoldása a Szennyvíz Program szerint																x														1
SZ2	Meglévő szennyvíztisztító telep hatásfokának növelése a befogadó vízminőségének védelme miatt a Szennyvíz Programban előírtakon felül																														0
SZ3	A hígítási viszonyok szempontjából kedvezőbb befogadóba történő bevezetés																														0

INTÉZKEDÉSEK		ÚMVP 1.2.1.2	ÚMVP 1.2.5.1	ÚMVP 1.2.5.3	ÚMVP 2.1.4	ÚMVP 2.1.6	ÚMVP 2.2.1	ÚMVP 2.2.2	ÚMVP 2.2.4	ÚMVP 2.2.5	HOP 2.	ROP-ok (1)	ROP-ok (2)	ROP-ok (3)	ROP-ok (4)	KEOP 1.1	KEOP 1.2	KEOP 1.3	KEOP 2.2.1	KEOP 2.2.3	KEOP 2.3	KEOP 2.4	KEOP 3.1-2	KEOP 4.1	ETE	LIFE+	GOP 2.1.1	KÖZÖP/KMOP	/ROP-ok	költségvetés	összesen
SZ4	Kommunális rendszerbe történő ipari használt- és szennyvízbevezetések felülvizsgálata (korlátozása, szükség esetén megszüntetése)																										x				1
SZ5	Illegális szennyvízbevezetések megszüntetése																													x	1
IP9: KOMMUNÁLIS SZENNYVÍZELHELYEZÉSRE VONATKOZÓ INTÉZKEDÉSI CSOMAG, FELSZÍNI ALATTI VIZEKET ÉRINTŐ INTÉZKEDÉSEK																															
CS1	Települések csatornázása Szennyvíz Program szerint																x														1
CS2	Egyéb csatornázás a Szennyvíz Programon felül													x																	1
CS3	További rákötések megvalósítása																														0
CS4	Csatornahálózatok rekonstrukciója																x														1
CS5	Zárt tárolók + elszállítás és elhelyezés (fogadó telepek kiépítése)													x																	1
CS6	Szakszerű egyedi szennyvíztisztítás és elhelyezés a Szennyvíz Programban nem szereplő csatornázatlan településeken, településrészekben													x																	1
CS7	Település szintű természetközeli szennyvíztisztítás és elhelyezés													x																	1
CS8	Szakszerű szennyvíziszap elhelyezés és hasznosítás megoldása																							x							1
IP10: FELSZÍNI VIZEKBE TÖRTÉNŐ PONTSZERŰ BEVEZTÉSEKKEL KAPCSOLATOS EGYÉB INTÉZKEDÉSEK																															
PT1	Oldaltározós halastavakból történő leeresztés a jó halgazdálkodási gyakorlat részeként										x																				1

INTÉZKEDÉSEK		ÚMVP 1.2.1.2	ÚMVP 1.2.5.1	ÚMVP 1.2.5.3	ÚMVP 2.1.4	ÚMVP 2.1.6	ÚMVP 2.2.1	ÚMVP 2.2.2	ÚMVP 2.2.4	ÚMVP 2.2.5	HOP 2.	ROP-ok (1)	ROP-ok (2)	ROP-ok (3)	ROP-ok (4)	KEOP 1.1	KEOP 1.2	KEOP 1.3	KEOP 2.2.1	KEOP 2.2.3	KEOP 2.3	KEOP 2.4	KEOP 3.1-2	KEOP 4.1	ETE	LIFE+	GOP 2.1.1	KOZOP/KMOP	/ROP-ok	költségvetés	összesen
PT2	Ipari szennyvíz és használt termálvíz közvetlen bevezetések felülvizsgálata (korlátozása, szükség esetén megszüntetése)																										x			1	
PT3	Szűrőmezők kialakítása										x																			1	
IP11: AZ IVÓVÍZELLÁTÁS MINŐSÉGÉT ÉS BIZTONSÁGÁT JAVÍTÓ INTÉZKEDÉSEK																															
IV1	Vízkezelési technológia vagy kistérségi rendszerek alkalmazása vagy áttérés másik vízbázisra az ivóvízminőség biztosítása érdekében (Ivóvízminőség-javító Program)																	x												1	
IV2	Ivóvízbázisok biztonságba helyezése és biztonságban tartása				x	x	x		x	x										x										6	
IV3	Alternatív vízbázisokra történő átállás lehetőségének biztosítása (készlethiány miatt)																			x										1	
IP12: FELSZÍNI VÍZKIVÉTELKEL ILL. ÁTVEZETÉSEKKEL KAPCSOLATOS INTÉZKEDÉSEK																															
FE1	Vízhasználatok (vízkivételek, vízátervezetések) fenntartható megvalósítása az ökológiai szempontból szükséges mederben hagyandó vízhozam figyelembevételével																										x			1	
FE2	Víztakarékosságot elősegítő intézkedések (technológia-korszerűsítés)																										x			1	
FE3	Új vízkivételi helyek igénybevétele (korlátozás esetén)																										x			1	
FE4	Vízkezelés, átvezetések, gravitációs kapcsolatok helyreállítása											x											x							2	

INTÉZKEDÉSEK		ÚMVP 1.2.1.2	ÚMVP 1.2.5.1	ÚMVP 1.2.5.3	ÚMVP 2.1.4	ÚMVP 2.1.6	ÚMVP 2.2.1	ÚMVP 2.2.2	ÚMVP 2.2.4	ÚMVP 2.2.5	HOP 2.	ROP-ok (1)	ROP-ok (2)	ROP-ok (3)	ROP-ok (4)	KEOP 1.1	KEOP 1.2	KEOP 1.3	KEOP 2.2.1	KEOP 2.2.3	KEOP 2.3	KEOP 2.4	KEOP 3.1-2	KEOP 4.1	ETE	LIFE+	GOP 2.1.1	KOZOP/KMOP	/ROP-ok	költségvetés	összesen
IP13: FELSZÍN ALATTI VÍZBŐL TÖRTÉNŐ VÍZKIVÉTELEKKEL KAPCSOLATOS INTÉZKEDÉSEK																															
FA1	Vízhasználatok (vízkivételek, illetve FAV elvonással járó vízhasználatok) fenntartható megvalósítása igénybevételi korlátok figyelembevételével																											x			1
FA2	Energetikai célra hasznosított vizek visszasajtolása (Visszasajtolási technológia fejlesztése)																							x							1
FA3	Engedély nélküli vízkivételek visszaszorítása																													x	1
IP14: SZENNYEZETT TERÜLETEK ÉS HAVÁRIÁK VESZÉLYESSÉGÉT CSÖKKENTŐ INTÉZKEDÉSEK (FELSZÍNI ÉS FELSZÍN ALATTI VIZEKRE VONATKOZÓAN)																															
KA1	A vizek állapotát veszélyeztető szennyezett területek kármentesítése (Kármentesítési Program)																					x									1
KA2	Kárelhárítási tervek kidolgozása, megvalósítása																									x					1
KA3	Közvetlen szennyezőanyag-bevezetések tiltása, közvetett bevezetések korlátozása felszín alatti vizekbe																										x				1
IP15: KÁROSODOTT ÉLŐHELYEKKEL ÉS VÉDETT TERÜLETEKKEL KAPCSOLTOS INTÉZKEDÉSEK																															
VT1	Élőhelyek feltárása, kezelési tervek készítése																														
VT2	Felszín alatti vízhasználatok korlátozása, megszüntetése, szükség esetén felszín alatti vízpótlás károsodott FAVÖKO-k lokális rehabilitációja érdekében																					x									1
VT3	Felszíni vízhasználatok megszüntetése, átalakítása; vízpótlás és eqvéb speciális																					x									1

INTÉZKEDÉSEK		ÚMVP 1.2.1.2	ÚMVP 1.2.5.1	ÚMVP 1.2.5.3	ÚMVP 2.1.4	ÚMVP 2.1.6	ÚMVP 2.2.1	ÚMVP 2.2.2	ÚMVP 2.2.4	ÚMVP 2.2.5	HOP 2.	ROP-ok (1)	ROP-ok (2)	ROP-ok (3)	ROP-ok (4)	KEOP 1.1	KEOP 1.2	KEOP 1.3	KEOP 2.2.1	KEOP 2.2.3	KEOP 2.3	KEOP 2.4	KEOP 3.1-2	KEOP 4.1	ETE	LIFE+	GOP 2.1.1	KÖZOP/KMOP	/ROP-ok	költségvetés	összesen
	intézkedések az élőhelyek védelmének érdekében																														
VT4	Mentett oldali holtágak és mélyárterek élőhelyeinek vízellátása											x										x									2
VT4a	Mellékágak és hullámtéri holtágak vízpótlása											x										x									2
VT5	Állóvizek vízpótlása ökológiai céllal											x										x									2
VT6	Halas vizekre vonatkozó speciális intézkedések										x																				1
VT7	Fürdőhelyekkel kapcsolatos speciális intézkedések																														0
IP16: EGYÉB, A VIZEK SZENNYEZÉSÉT MEGELŐZŐ INTÉZKEDÉSEK																															
ME1	Utak, vasutak vízelvezető-rendszereinek korszerű kialakítása																											x			1
ME2	Szakszerű kútkiképzés, kútreakstrukció																										x				1

2. Melléklet: Részletes szabályozási koncepció a felszíni vizek vízszennyezettségi határértékein alapuló szabályozás továbbfejlesztésére

A 220/2004.(VII.21.) Kormányrendelet módosításának javaslata

A Kormányrendeletet az immissziós irányelv következő szabályainak beépítésével javasoljuk módosítani. A Kormányrendelet 40. §-át az irányelv 5. cikkelyének harmonizálásával javasoljuk kiegészíteni.

5. cikk*A kibocsátások, bevezetések és veszteségek nyilvántartása*

(1) A 2000/60/EK irányelv 5. és 8. cikkével összhangban és a 166/2006/EK rendelet szerint összegyűjtött információk alapján, valamint más rendelkezésre álló adatok alapján a tagállamok a területükön levő minden vízgyűjtőkerület vagy vízgyűjtőkerület-rész tekintetében nyilvántartást készítenek, ha rendelkezésre állnak térképek, akkor ezekkel együtt, az ezen irányelv I. melléklet A. részében felsorolt minden elsőbbségi anyag és szennyező anyag kibocsátásáról, bevezetéséről és veszteségéről, beleértve adott esetben az üledékben és biótában meglévő koncentrációjukat.

(2) Az (1) bekezdésben említett nyilvántartásokban feltüntetendő szennyezőanyagokra vonatkozó értékek becslésének referencia időszaka 2008 és 2010 közé eső egy év. A 91/414/EGK irányelv által szabályozott elsőbbségi anyagok vagy szennyezőanyagok tekintetében azonban a bejegyzéseket a 2008-as, 2009-es és 2010-es évek átlagában is lehet számolni.

(3) A tagállamok a 2000/60/EK irányelv 15. cikkének (1) bekezdésében foglalt jelentéstételi követelményekkel összhangban tájékoztatják a Bizottságot az e cikk (1) bekezdése szerint elkészített nyilvántartásokról, feltüntetve a megfelelő referencia-időszakokat.

(4) A tagállamok a 2000/60/EK irányelv 5. cikkének (2) bekezdésében meghatározott elemzések felülvizsgálata során frissítik nyilvántartásaikat.

A frissített nyilvántartásokban szereplő értékek megállapítására vonatkozó referencia-időszak az elemzés elkészítésére kitűzött évet megelőző év. A 91/414/EGK irányelv által szabályozott elsőbbségi anyagok vagy szennyezőanyagok tekintetében az adatokat az említett elemzés elkészítését megelőző három év átlagában is lehet számolni.

A tagállamok a naprakész vízgyűjtő-gazdálkodási terveikben közzéteszik a frissített nyilvántartásokat a 2000/60/EK irányelv 13. cikkének (7) bekezdésében meghatározottaknak megfelelően.

Az 5. cikk előírásánál figyelembe kell venni, hogy az adatszolgáltatás, nyilvántartás gyakorlati végrehajtási szabályait a 27/2005. (XII.6.) KvVM rendeletben célszerű harmonizálni.

További, a 220/2004. (VII.21.) Kormányrendelet módosításával javasolt harmonizáció a határokon átnyúló szennyezés kérdésköre és az elsőbbségi (veszélyes) anyag lista, mint az új Irányelv mellékletének a Kormányrendeletbe illesztése.

A Kormányrendeletet egy újabb szakasszal, az irányelv 6. cikkelyének harmonizálásával javasoljuk kiegészíteni:

6. cikk*Határokon átnyúló szennyezés*

(1) Nem szegi meg az ezen irányelv értelmében fennálló kötelezettségeit az a valamely EQS-t túllépő tagállam, amely bizonyítani tudja, hogy:

- a) a túllépés nemzeti joghatóságán kívül eső szennyezési forrásnak tudható be;
- b) az ilyen határon átnyúló szennyezés miatt nem állt módjában hatékony intézkedést hozni a vonatkozó EQS-nek való megfelelés érdekében; és
- c) alkalmazta a 2000/60/EK irányelv 3. cikkében foglalt koordinációs mechanizmusokat, és adott esetben élt az említett irányelv 4. cikke (4), (5) és (6) bekezdésének a határon átnyúló szennyezés által érintett víztestekre vonatkozó rendelkezései által biztosított lehetőségekkel.

(2) Ilyen esetekben a tagállamok a 2000/60/EK irányelv 12. cikkében meghatározott mechanizmust alkalmazzák arra, hogy a Bizottság rendelkezésére bocsássák az ezen cikk (1) bekezdésében meghatározott esetekben szükséges információkat, és a vonatkozó

vízgyűjtő-gazdálkodási terv keretében a határon átnyúló szennyezéssel kapcsolatban hozott intézkedésekről szóló összefoglalót, a 2000/60/EK irányelv 15. cikkének (1) bekezdésében foglalt jelentéstételi követelményekkel összhangban.

A Kormányrendelet 1.sz. mellékletét az irányelv 10. cikkelyének harmonizálásával javasoljuk módosítani.

10. cikk

A 2000/60/EK irányelv módosítása

A 2000/60/EK irányelv X. mellékletének helyébe az ezen irányelv II. mellékletében foglalt szöveg lép.

Egyéb, a Kormányrendelet továbbfejlesztésére tett javaslatok:

Az egyedi határértékek megállapítására vonatkozó szabályok kiegészítése

A Kormányrendelet szerint megállapítható technológiai határértékek csak minimum feltételként jelennek meg, szigorúbb egyedi határértékek is megállapíthatók a befogadó terhelhetősége alapján. Az egyedi határértékek megállapításánál szükséges vizsgálni azt is, hogy ez milyen következményekkel jár a lakossági díjak alakulására. A jogszabályban megfogalmazott általános lehetőség kiegészítése célszerű a következők szerint:

Kockázatos víztestbe történő bevezetés esetén minden kibocsátó esetében vizsgálni szükséges, hogy szükséges-e egyedi határérték megállapítása: Amennyiben a befogadó a VGT-ben meghatározott jó ökológiai állapota/potenciálja a technológiai határértékekkel nem érhető el, egyedi határértéket kell megállapítani. A bevezetéssel megengedhető koncentráció növekményt a jó állapot biztosításához szükséges célkitűzések alapján és a háttérterhelés függvényében kell megállapítani a befogadó víztípusára vonatkozóan. A bevezetett tápanyagterhelés miatt kockázatosná vált, vagy új szennyvíztelep létesítése, illetve meglévő bővítése során emelkedő terhelés miatt kockázatosná váló víztestek esetében egyedi határértéket kell előírni (különös figyelemmel a foszfor kibocsátás csökkentésére). A befogadó terhelhetőségének számítását a 2.b) pontba sorolt új műszaki irányelv kidolgozása után egységes szakmai elvek alapján kell végezni.

Amennyiben a befogadó állapota nem romlik 2015-ig és a VGT-ben az adott befogadóra az aránytalan költségek, vagy műszaki megvalósíthatatlanság miatt a célállapotra derogáció (időbeli mentesség) lett előírányozva – tehát a célokat nem 2015-ig, hanem 2021-ig, vagy 2027-ig lehet elérni – akkor az egyedi határértékek teljesítésére türelmi idő határozható meg. A határértékek megállapításánál, különösen a szigorításnál figyelembe kell venni a gazdasági, társadalmi hatásokat is.

Veszélyes anyagok kibocsátása esetén a kibocsátónak, a felügyelőség által kijelölt „keveredési zóna” felső és alsó határán immissziós ellenőrző méréseket kell végeznie, majd az egyedi határértéket a szerint betartania, hogy a környezetminőségi határértékek betarthatók legyenek.

Fontos szakmai szempontok a tápanyagterhelés korlátozásával kapcsolatos határértékek megadására

- (a) **A technológiai határértékek, mint minimum követelménye BOI, KOI, LA** esetében az esetek túlnyomó többségében **elegendő** a befogadó vízminőségi követelmények eléréséhez. További szigorításra ezért nincs szükség.
- (b) **Összes P-ra** a technológiai határértékek csak 100 LE felett, érzékeny területekre vonatkoznak. A rendelet területi határértékeket is előír, a Balaton vízgyűjtőre 0,7 mg/l, egyéb védett (2) területekre és időszakos vízfolyásokra 5 mg/l, minden egyéb vízre 10 mg/l. **a Balaton vízgyűjtőre vonatkozó előírás továbbra is megtartandó.** A többi befogadó esetén a határértéket egyedileg, a terhelhetőség alapján javasoljuk

megállapítani: **ha a befogadó víztest a P terhelés miatt kockázatos, vagy új szennyvíztelep létesítése, illetve meglévő bővítés során megnövekvő terhelés miatt kockázatosává válhat, a P eltávolítást elő kell írni** (legalább 90 %-os terheléscsökkentés vagy max. 2 mg/l elfolyó víz ÖP koncentráció). A tápanyagok miatt kockázatos víztesteket a VGT készítés során kell kijelölni. Figyelembe kell venni a pontszerű és diffúz terhelések együttes hatását.

- (c) **Összes N** és/vagy nitrát ($\text{NO}_3\text{-N}$) határértéket **nem kell előírni**, az érzékenynek kijelölt nagy tavak esetében sincs szükség a technológiai határértékhez képest szigorításra. (Kivételt képezhetnek a felszín alatti víz terhelése miatt bizonyos területeken fekvő időszakos vízfolyások)
- (d) **Ammónium ($\text{NH}_4\text{-N}$) határérték** (azaz a szennyvíztisztításnál nitrifikációs előírására) **a befogadóra számított hígulási arány szerint van szükség**: dombvidéken $Q/q < 30$, síkvidéken $Q/q < 100$, pangó víznél $Q/q < 200$ esetén javasolt a nitrifikáció alkalmazása, azaz határérték előírása (ahol „Q” a befogadó 80 %-os tartósságú kisvízi hozama, „q” a bevezetett szennyvíz mennyisége). A határértéket tehát nem területi alapon, hanem a befogadó vízhozama és a szennyvíz mennyisége alapján kell megadni (ugyanazon befogadónál különböző előírások lehetnek a szennyvíztelep méretétől függően). Az ammónium határérték alól **téli időszakban** meghatározott telep méret alatt **felmentést lehet adni** az üzemeltetés nehézsége miatt.

A vizek jó állapotának elérése érdekében megállapított egyedi kibocsátási határértékek teljesítésére a kibocsátónak 3-5 év türelmi időt kell biztosítani. Az egyedi határértékeket legkésőbb 2012. december 31-ig meg kell állapítani.

A 31/2004.(XII.30.) KvVM rendelet módosításának javaslata

A felszíni vizek monitorozását szabályozó miniszteri rendelet 8. §-át az Irányelv 3. cikkelyének harmonizációs átvételével javasoljuk kiegészíteni.

A 3. cikk (2) bekezdése következő pontjai:

c) az a) és b) pontban említett anyagokra vonatkozóan meghatározzák a biótában és/vagy az üledékben végzendő monitoring gyakoriságát. A monitoringot mindazonáltal évente legalább egyszer el kell végezni, kivéve, ha a műszaki ismeretek és a szakértői vélemények alapján más időközök indokoltak;

és

d) a 2000/60/EK irányelv 21. cikkében említett bizottságon keresztül értesítik a Bizottságot és a többi tagállamot azon anyagokról, amelyekre vonatkozóan az EQS-t a b) pontnak megfelelően határozták meg, az ezen megközelítés alkalmazásának indokairól és alapjáról, a megállapított alternatív EQS-ről – ideértve az alternatív EQS-ek megállapításához használt adatokat és módszertant is –, a felszíni vizek azon kategóriáiról, amelyekre ezen EQS-t alkalmazni kell, valamint a monitoring tervezett gyakoriságáról, az időközök megindokolásával együtt.

Továbbá ugyanezen cikk (3) bekezdése:

(3) A tagállamok a víz állapotának a 2000/60/EK irányelv 8. cikke szerint elvégzett monitoringja alapján gondoskodnak az üledékben és/vagy a biótában jellemzően felhalmozódó, az I. melléklet A. részében felsorolt elsőbbségi anyagok koncentrációinak hosszú távú tendenciaelemzéséről, különös tekintettel a 2., 5., 6., 7., 12., 15., 16., 17., 18., 20., 21., 26., 28. és 30. sorszámú anyagra. A 2000/60/EK irányelv 4. cikkére is figyelemmel intézkedéseket hoznak annak biztosítása céljából, hogy az ilyen koncentrációk ne emelkedjenek jelentős mértékben az üledékekben és/vagy a kérdéses biótában. A tagállamok meghatározzák az üledékben és/vagy a biótában végzendő monitoring gyakoriságát annak érdekében, hogy elegendő adat álljon rendelkezésre a megbízható hosszú távú tendenciaelemzéshez. Útmutatásként, a monitoringot rendszerint legalább

háromévente kell elvégezni, kivéve, ha a műszaki ismeretek és a szakértői vélemények alapján más időközök indokoltak.

A 40/2006.(X.6.) KvVM rendelet módosításainak javaslata

A veszélyes anyagokat szabályozó jelenlegi hazai rendelet módosítását és átmeneti fenntartását, majd hatályon kívül helyezését az immissziós irányelv alábbi szabályai alapján kell figyelembe venni.

11. cikk

A 82/176/EGK, a 83/513/EGK, a 84/156/EGK, 84/491/EGK
és a 86/280/EGK irányelv módosítása

(1) A 82/176/EGK, a 83/513/EGK, a 84/156/EGK és a 84/491/EGK irányelv II. mellékletét el kell hagyni.

(2) A 86/280/EGK irányelv II. melléklete I–XI. szakaszának B. címsorait el kell hagyni.

12. cikk

A 82/176/EGK, a 83/513/EGK, a 84/156/EGK, a 84/491/EGK
és a 86/280/EGK irányelv hatályon kívül helyezése

(1) A 82/176/EGK, a 83/513/EGK, a 84/156/EGK, a 84/491/EGK és a 86/280/EGK irányelv 2012. december 22- től hatályát veszti.

A 28/2004.(XII.25.) KvVM rendelet módosításának javaslata

Az immissziós irányelv harmonizálásából adódóan

- a) A rendelet technológiai határértékeinek, az ún. summa-paraméterekkel szabályozott anyagainak újraszabályozása várható az immissziós irányelv anyagai, - anyagcsoportjai alapján.
- b) Az egyedi határértékek megállapításának részletszabályainak meghatározása a veszélyes anyag kibocsátás csökkentésére, az immissziós norma betarthatóságára vonatkozóan.

Egyéb a rendelet kiegészítésére vonatkozó szabályozási javaslatok

- a) A tápanyagterhelés csökkentésére vonatkozó egyedi határértékek részletszabályainak meghatározása (lásd a 2.1.2 fejezetben foglalt szakmai javaslatokat!).
- b) A technológiai határértékek körének bővítése:

A rendelet 1.sz. melléklete III. részének újabb fejezetekkel való kiegészítése a hűtővizek, és az eddig még nem szabályozott ipari szennyvizek technológiai határértékekkel való szabályozására.

Ilyen konkrét szabályozási javaslat az elmúlt évek tapasztalatai alapján:

- egyes élelmiszeripari tevékenységek kibocsátásnak újabb technológiai határértékekkel való szabályozása (édességek, fűszerek gyártása; bortermelés; készétel gyártás; tea, kávé feldolgozás)
- nem fém ásványi termékek gyártásából származó szennyvízkibocsátás
- gépgyártás
- hulladék újrahasznosítással kapcsolatos egyes technológiák
- vendéglátás

A 27/2005.(XII.6.) KvVM rendelet módosításának javaslata

Az immissziós irányelv harmonizálásából adódóan

- A rendelet 17. §-a előírásainak és 4.sz. mellékletének kiegészítése az immissziós irányelv 5. cikkelyében foglaltak alapján. (A kibocsátott és felszíni vízbe vezetett veszélyes anyag nyilvántartása, adatszolgáltatás, az anyagmérlegek, veszteségek nyomon követése.)

Egyéb, a rendelet kiegészítésére vonatkozó szabályozási javaslatok

- A lebegőanyag terhelés mérésére és ellenőrzésére vonatkozó szabályok módosítása.

Az új rendelettervezet szakmai koncepciója

..... KvVM rendelet

a felszíni vizeket szennyező anyagok környezetminőségi (vízszennyezettségi) határértékeiről és azok alkalmazásáról

Cél és hatályhoz: az irányelv 1. cikkéből

A felszíni víz jó kémiai állapotának elérése céljából, valamint a 2000/60/EK irányelv 4. cikkének rendelkezéseivel és célkitűzéseivel összhangban ez az irányelv környezetminőségi előírásokat (EQS) állapít meg az említett irányelv 16. cikkében meghatározott elsőbbségi anyagok és néhány egyéb szennyezőanyag vonatkozásában.

Értelmező rendelkezésekhez: A VKI 2. cikkében, illetve az előírt fogalomhasználatok alkalmazása 220/2004 és a 221/2004. Kormányrendeletekben

Rendelkező részekhez:

I. Külön fejezetben az új immissziós irányelv környezetminőségi előírásainak alkalmazására vonatkozó rendelkezések (3. cikk; 4. cikk.)

3. cikk

Környezetminőségi előírások

(1) Ezen irányelv 1. cikkével és a 2000/60/EK irányelv 4. cikkének megfelelően a tagállamok a felszíni víztestekre az alkalmazzák. A tagállamok az EQS-t a felszíni víztestekre az I. melléklet B. részében meghatározott követelményekkel összhangban alkalmazzák.

(2) A tagállamok a felszíni vizek egyes kategóriának esetében az üledékre és/vagy a biótára az I. melléklet A. részében megállapítottaktól eltérő EQS-t is alkalmazhatnak. Az ezen lehetőséggel élő tagállamok:

a) a higanyra és vegyületeire 20 µg/kg EQS-t, és/vagy a hexaklór-benzolra 10 µg/kg EQS-t, és/vagy a hexaklór-butadiénre 55 µg/kg EQS-t alkalmaznak, ezek az EQS-ek a halak, kagylók, rákfélék és más bióták közül a legmegfelelőbb mutató kiválasztásával a szövetre (nedves súly) vonatkoznak; b) az a) pontban említettektől eltérő EQS-t állapítanak meg és alkalmaznak meghatározott anyagokra üledék és/vagy bióta esetében. Ezen EQS-nek legalább ugyanolyan szintű védelmet kell nyújtania, mint az I. melléklet A. részében a vízre meghatározott EQS-nek;

4. cikk

Keveredési zónák

(1) A tagállamok keveredési zónákat jelölhetnek ki a bevezetési pontokkal szomszédosan. Az ilyen keveredési zónákban az I. melléklet A. részében felsorolt egy vagy több anyag

koncentrációja meghaladhatja a vonatkozó EQS-eket, amennyiben az nem érinti a felszíni víztest további részei említett előírásoknak való megfelelését.

(2) A keveredési zónát kijelölő tagállamok a 2000/60/EK irányelv 13. cikkével összhangban elkészített vízgyűjtő-gazdálkodási tervben feltüntetik az alábbiak leírását:

a) az ilyen zónák meghatározására alkalmazott megközelítések és módszerek; valamint
b) a keveredési zónák méretének jövőbeni csökkentése érdekében hozott intézkedések, például amelyeket a 2000/60/EK irányelv 11. cikke (3) bekezdésének k) pontja értelmében, vagy a 2008/1/EK irányelvben említett engedélyek felülvizsgálatát követően, vagy a 2000/60/EK irányelv 11. cikke (3) bekezdése g) pontjában említett rendeletek meghozatala előtt hoznak.

(3) A keveredési zónákat kijelölő tagállamok gondoskodnak arról, hogy ezen zónák kiterjedése:

a) a bevezetési pontok közvetlen környezetére korlátozódjon;
b) arányos legyen, tekintettel a bevezetési pont szennyezőanyag- koncentrációjára, valamint a korábbi szabályozásban foglalt szennyezőanyag-kibocsátási feltételekre, azaz például a 2000/60/EK irányelv 11. cikke (3) bekezdésének g) pontjában említett felhatalmazásokra és/vagy engedélyekre, valamint a közösségi jog minden egyéb vonatkozó rendelkezésére, a rendelkezésre álló legjobb technológia alkalmazásával, valamint a 2000/60/EK irányelv 10. cikkével összhangban, különösen az említett korábbi szabályozás felülvizsgálatát követően.
(4) A keveredési zónák kijelölésére vonatkozó technikai útmutatásokat az ezen irányelv 9. cikk (2) bekezdésében említett szabályozási bizottsági eljárással összhangban fogadják el.

Továbbá az immissziós irányelv I., és III. melléklete.

II. Külön fejezetben a fizikai-kémiai elemek (alapkémia) állapotát meghatározó szennyezőanyagok szennyezettségi határértékeire vonatkozó normák:

- A szennyezettségi határértékek alkalmazási szabályaira vonatkozó rendelkezések.
- Melléklet a szennyezőanyagok, víztest-típusok és a határértékek meghatározásáról.

Záró rendelkezések, hatálybaléptetés

- A rendeletet legkésőbb 2010 július 13-ig hatályba kell léptetni.
- A 40/2006. KvVM rendelet módosításáról itt lehet rendelkezni.

3. Melléklet: az SKV és KHV szövegszerű módosítási javaslatai⁷

⁷ A javaslatok aláhúzással szerepelnek a szövegben.

2/2005. (I. 11.) Korm. rendelet egyes tervek, illetve programok környezeti vizsgálatáról javasolt módosítása:

4. számú melléklet: A környezeti értékelés általános tartalmi követelményei
- „3.6. az előző pontok szerint meghatározott információkból kiindulva a terv, illetve program megvalósítása esetén várható, a környezetet érő hatások, környezeti következmények előrejelzése:
- 3.6.1. jól azonosítható környezet igénybevétel vagy terhelés esetén különös tekintettel:
- ...
- 3.6.1.4. az érintett vizek Vízyűjtő Gazdálkodási Terv szerinti célállapotára, különös tekintettel a vizeket érő hidromorfológiai és vízminőségi hatásokra továbbá
- 3.6.1.5. az előbbi hatások következtében...”

314/2005. (XII. 25.) Korm. rendelet a környezeti hatásvizsgálati és az egységes környezethasználati engedélyezési eljárásról

A 10. §. (7) pontja:

- „(7) A környezetvédelmi engedély megadására irányuló kérelmet el kell utasítani, ha a tervezett tevékenység gyakorlása akadályozná
- a) a Nemzeti Környezetvédelmi Programban [Kvt. 40. §] meghatározott környezeti célállapotok elérését;
- b) a Vízyűjtő Gazdálkodási Tervben meghatározott célállapotok elérését, kivéve ha az ettől való eltérésre a 221/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet 10. §-ában szereplő felmentések lehetőséget adnak
- c) a Magyar Köztársaság nemzetközi szerződésben vállalt környezet- vagy természetvédelmi kötelezettségeinek teljesítését.”

4. számú melléklet 1. pont fb) pontja:

- fb) a hatásfolyamatok milyen területekre terjedhetnek ki; e területeket térképen is körül kell határolni, jelezve a különböző védettségű területeket, a VGT által érintett víztesteket,

5. számú melléklet 2. pontja:

2. A telepítési hely és a feltételezhető hatásterületek érzékenysége, különösen
- a) a táj érzékenysége, tekintettel a jelenlegi területhasználatra, tájhasználatra és a tájképre;
- b) az érintett természeti erőforrások relatív szűkossága, minősége, megújulási képessége;
- c) az érintett víztestek érzékenysége a VGT szerint meghatározott célállapotok alapján;
- d) abszorpciós kapacitása (beleértve az érintett környezeti elemek és rendszerek terhelhetőségét, megújulási képességét, szennyezésmegkötő- és pufferkapacitását), különösen az alábbi területeken:

6. számú melléklet 3. pontja:

- ccb) a terület környezet-, természet- és tájvédelmi funkcióinak, VGT szerinti érintettségének elemzését.

6. számú melléklet 4. pontja:

- ac) az érintett környezeti elem vagy rendszer védettsége, környezet-, természet- vagy tájvédelmi funkcióinak, a víztestek VGT szerinti célállapotához viszonyított jellemzőinek megváltozása,